(টাই ভাষা শিক্ষাৰ পুথি)

নাং ৰিম্পী গগৈ

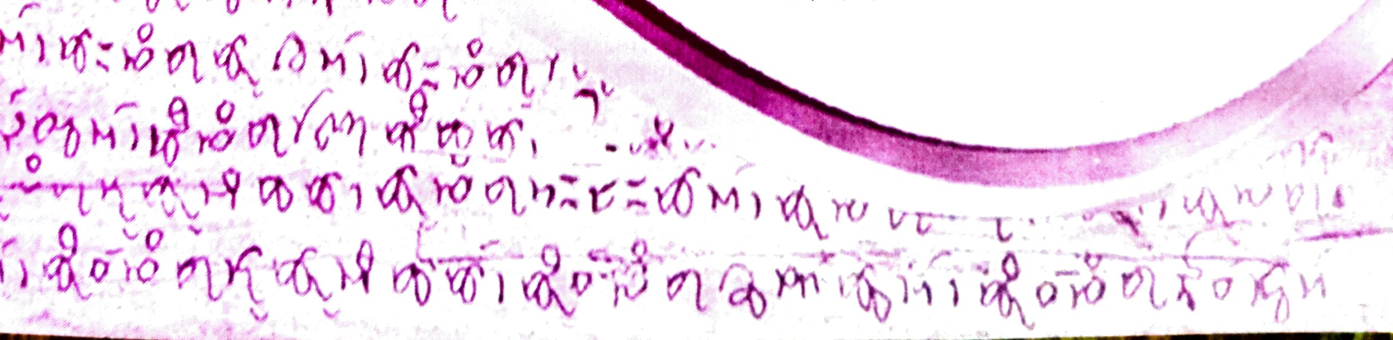

[illegible]

(টাই ভাষা শিক্ষাৰ পুথি)

নাং ৰিম্পী গগৈ

𑜏𑜨𑜃𑜫 𑜎𑜢𑜀𑜫 𑜏𑜨𑜃𑜫 𑜎𑜩 𑜁𑜦𑜤𑜉𑜫 𑜄𑜩

Son Lik Son Lai Khom Tai : A Tai Language learning book prepared by Nang Rimpy Gogoi, Published by Pranjal Gogoi, December, 2020.

𑜏𑜨𑜃𑜫 𑜎𑜢𑜀𑜫 𑜏𑜨𑜃𑜫 𑜎𑜩 𑜁𑜦𑜤𑜉𑜫 𑜄𑜩

(ছন লিক ছন লাই খাম তাই)

লেখিকা ঃ নাং ৰিম্পী গগৈ

প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ ডিচেম্বৰ, ২০২০

মূল্য ঃ ৭০/-

প্ৰকাশক ঃ প্ৰাঞ্জল গগৈ

সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত ঃ লেখিকা

মুদ্ৰণ ঃ পাৰিজাত ছপাশাল

প্ৰস্তুতকৰ্তাৰ একাষাৰ

খ্ৰুপতাং,

জন্মগত ভাৱে মই তাই-আহোম জীয়াৰী। কিন্তু দুৰ্ভাগ্যবশঃত যে জন্মগত ভাৱে ভাষাটোক গ্ৰহণ কৰাত অপাৰগ। তথাপিও জনা হোৱাৰে পৰা আমাৰ পৰিচয়ৰ বাহক স্বৰূপ টাই আহোম ভাষাটোক লিখিত তথা কথিত ৰূপত নিজৰ মাজত স্থাপন কৰিবলৈ অহোপুৰুষাৰ্থ কৰি আহিছোঁ। কিন্তু আমি আমাৰ ভাষাটোক আগুৱাই নিয়াৰ চেষ্টাৰ মাজতে যেতিয়া আনৰ মুখত আমাৰ ভাষাটো বিদেশী ভাষা, সংগ্ৰামী ভাষা লগতে মৃত ভাষা বুলি শুনিবলৈ পাওঁ তেতিয়া নিজকে দুখী যেন অনুভৱ হয়। সেইবাবে মই নিজৰ ভাষাটো যাতে দহজনে সহজে বুজিব পাৰে, লগতে ভাষাটোৰ সৈতে চিনাকি তথা পৰিচিত হ'ব পাৰে তাকে উদ্দেশ্য ৰূপে লৈ ***𑜏𑜤𑜃𑜫 𑜎𑜢𑜀𑜫 𑜏𑜤𑜃𑜫 𑜎𑜩 𑜁𑜪 𑜄𑜩*** (ছুন লিক ছুন লাই খাম তাই) নামৰ কিতাপখন লিখাৰ পৰিকল্পনা আৰু সপোন পাঠক সমাজৰ হাতত তুলি ধৰিছোঁ। এনেখিনি কৰিবলৈ যাওঁতে অনিশ্চাকৃত আৰু অজ্ঞাত ৰূপত কিছুমান ভুল হয়তো থাকি গৈছে। অনাগত সময়ত সেই ভুল শুধৰাবলৈ সুবিধা পালে শুধৰাম বুলি প্ৰতিশ্ৰুতি দি আপোনালোকৰ হাতত এই কিতাপখন তুলি দিছোঁ।

পুথিখন প্ৰকাশৰ বাবে মোৰ পৰিয়ালৰ মা-দেউতা, ভাইটিৰ লগতে মোৰ স্বামীয়েও বিভিন্ন সময়ত উৎসাহ যোগায় আহিছে। লগতে ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ তাই ভাষাৰ শিক্ষক মানচাও মেদিনী মাধৱ মহনে (ককাইদেউ) যিখিনি কষ্ট কৰিলে তাৰ বাবে অশেষ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

— **ৰিম্পী গগৈ**
ডিব্ৰুগড়

সূচীপত্র

পাঠ	পৃষ্ঠা
পাঠ ১ ঃ	৫
পাঠ ২ ঃ	৬
পাঠ ৩ ঃ	৭
পাঠ ৪ ঃ	৮
পাঠ ৫ ঃ	৯
পাঠ ৬ ঃ	১০
পাঠ ৭ ঃ	১৫
পাঠ ৮ ঃ	১৯
পাঠ ৯ ঃ	২০
পাঠ ১০ ঃ	২২
পাঠ ১১ ঃ	২৪
পাঠ ১২ ঃ	২৫
পাঠ ১৩ ঃ	২৬
পাঠ ১৪ ঃ	২৮
পাঠ ১৫ ঃ	৩২
পাঠ ১৬ ঃ	৪৩
পাঠ ১৭ ঃ	৪৪
পাঠ ১৮ ঃ	৪৫
টোকা	৪৭

পাঠ-১

The Ahom Alphabet

বৰ্ণমালা

𑜀	কা	Ka	𑜁	খা	kha	𑜂	ঙা	Nga
𑜃	না	Na	𑜄	তা	Ta	𑜆	পা	Pa
𑜇	ফা	Fa	𑜈	বা	Ba	𑜉	মা	Ma
𑜊	জা	Ja	𑜋	চা	Cha	𑜌	থা	Tha
𑜍	ৰা	Ra	𑜎	লা	La	𑜏	ছা	Sa
𑜐	এঞা	Niya	𑜑	হা	Ha	𑜒	আ	Aa
𑜓	দা	Da	𑜔	ধা	Dha	𑜕	গা	Gha
𑜗	ঘা	Gha	𑜘	ভা	Bha	𑜙	ঝা	Jha

এই টাই আহোম বৰ্ণবোৰ লিখাৰ ক্ষেত্ৰত বৈশিষ্ট্যবোৰ হ'ল বৰ্ণবোৰ সদায় সোঁ হাতৰ পৰা বাওঁ হাতলৈ লিখা হয় আৰু প্ৰতিটো বৰ্ণ লিখাৰ আগতে এডাল আঁক দিহে আৰম্ভ কৰা হয়। ইয়াৰ উপৰিও বৰ্ণবোৰ উচ্চাৰণ আ-কাৰান্ত অথাৎ -𑜀 (ka), 𑜁 (kha), 𑜂 (nga) উচ্চাৰণ কৰা হয়। অৱশ্যে ষোড়শ সোতৰশ শতিকাৰ আগলৈকে টাই আহোম লিপিত কেৱল ১৯ টাহে বৰ্ণ প্ৰচলিত আছিল। কিন্তু ষোড়শ সোতৰশ শতিকাত অনা টাই হিন্দু শব্দ উচ্চাৰণৰ বাবে শেষৰ পাঁচটা বৰ্ণ অথাৎ 𑜔, 𑜕, 𑜗, 𑜘, 𑜙 বৰ্ণৰ সংযোগ কৰা হ'ল। অৱশ্যে এই পাঁচটা বৰ্ণৰ 𑜕 (Ga) বৰ্ণটো বৰ্ম্মী লিপিৰ সৈতে প্ৰায়ে একে। কিন্তু বাকী বৰ্ণ কেইটা সংযোজক বৰ্ণহে অথাৎ-

𑜓 + 𑜈 = 𑜔 (Dha)

𑜇 + 𑜈 = 𑜘 (Bha)

𑜊 + 𑜈 = 𑜙(Jha)

পাঠ-২
𑜓𑜢𑜀𑜫 𑜁

ব্যঞ্জন বৰ্ণৰ প্ৰয়োগ

𑜀	Kaa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜀𑜤𑜃𑜫	Kun	মানুহ
𑜁	Khaa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜁𑜤𑜃𑜫	Khun	ৰজা
𑜂	Ngaa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜂𑜤	Ngu	সাপ
𑜃	Naa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜃𑜂𑜫	Nang	ৰাণী
𑜄	Taa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜄𑜡	Ta	চকু
𑜆	Paa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜆𑜀𑜫	Pak	মুখ
𑜇	Faa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜇𑜡	Pha	কাপোৰ
𑜈	Baa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜈𑜢	Bi	বিচনী
𑜉	Maa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜉𑜡	Ma	কুকুৰ
𑜊	Jaa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜊𑜡	Ja	দৰৱ
𑜋	Chaa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜋𑜂𑜫	Chang	হাতী
𑜌	Thaa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜌𑜤𑜂𑜫	Thung	মোনা
𑜍	Raa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜍𑜦𑜃𑜫	Ruon	ঘৰ
𑜎	Laa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜎𑜢𑜂𑜫	Ling	বান্দৰ
𑜏	Saa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜏𑜦𑜨	Shu	বাঘ
𑜐	Nyaa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜐𑜢𑜂𑜫	Nying	গাভৰু
𑜑	Haa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜑𑜤	Hu	গৰু
𑜒	Aaa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜒𑜂𑜫	Aang	চৰিয়া
𑜓	Daa	𑜈𑜡	Ba/wa	𑜓𑜨	Daw	তৰা
𑜔	Dhaa	𑜈𑜡	waa	আহোম শব্দ নাই		
𑜕	Gaa	𑜈𑜡	waa	আহোম শব্দ নাই		
𑜗	Ghaa	𑜈𑜡	waa	আহোম শব্দ নাই		
𑜘	Bhaa	𑜈𑜡	waa	আহোম শব্দ নাই		
𑜙	Jhaa	𑜈𑜡	waa	আহোম শব্দ নাই		

𑜏𑜤𑜃𑜫 𑜎𑜢𑜀𑜫 𑜏𑜤𑜃𑜫 𑜎𑜨 𑜁𑜤 𑜄𑜨

পাঠ-৩ ঃ

Use and pronouciation স্বৰ চিহ্নৰ উদাহৰণসহ প্ৰয়োগ ঃ-

	খিয়েন	অ (A)	বৰ্ণৰসোঁকাষত		অন	সৰু	Small
	তেওখ লেবা	অ' (oa)	বৰ্ণৰ বাঁওৰে সোঁৰে		ক'	আৰম্ভ কৰা	To start
	মাইনা	আ (Aaa)	বৰ্ণৰসোঁকাষত		কা	পাৰ	Pegeon
	তেওখ লেবা	আ (Aaa)	বৰ্ণৰ সোঁকাষত		কা	কাউৰী	Crow
	তাঙ	ই (ie)	বৰ্ণৰসোঁৰে ওপৰত		কিন	খোৱা	Eat
	তাঙ ৰী	ঈ (iee)	বৰ্ণৰসোঁৰে ওপৰত		কী	তাঁত শাল	Loom
	ছাতু	উ (u)	বৰ্ণৰসোঁৰে তলত		কুন	মানুহ	Man
	ছুঙ ছাতু	ঊ (uo)	বৰ্ণৰসোঁৰে তলত		পূ	কাছ	Tortories
	তেওখ	এ (e)	বৰ্ণৰ বাঁওৰে		জে	প্ৰথম কন্যা	1st daughter
	তেওখ চাত	এ (ea)	বৰ্ণৰ বাঁওৰে সোঁৰে		চে	নগৰ	Town
	ছাতু ৰা চাত	ওউ (uo)	সোঁৰে তলত,পাছত		ৰ্দ	নাও	Boat
	তাঙ ৰা চাত	ইউ (io)	বৰ্ণৰসোঁৰে কাষত		কিউ	গ্ৰহ	Planet
	খিয়েন চাত	অউ (ao)	বৰ্ণৰসোঁৰে		কউ	মকৰা	Spider
	ৰা চাত	আও (au)	বৰ্ণৰসোঁৰে কাষত		কাও	মই	1
	চাত	এউ (aeu)	বৰ্ণৰসোঁকাষে ওপৰত		কাউ	ন	Nine
	কাই	আই (ai)	বৰ্ণৰসোঁৰে ওপৰত		কাই	কুকুৰা	Hen
	খিয়েন কাই	অয় (oi)	বৰ্ণৰসোঁৰে তলে ওপৰে		নয়	সৰু	Small
	কাম	আম (am)	বৰ্ণৰ বাঁওৰে ওপৰত		কাম	ভাগ্য	Fath.
	ছাত কাম	এম (am)	বৰ্ণৰ বাঁওৰে ওপৰত		কেম	গাল	Check.
	তাং আম	ইম (im)	বৰ্ণৰ বাঁওৰে ওপৰত		তিম	পূৰ্ণ	Full
	খিয়েন কাম	অম (om)	বৰ্ণৰ বাঁওৰে ওপৰত		কম	নমস্কাৰ	Bow
	তাঙ ছাতু	ঔৰ (uo)	বৰ্ণৰ সোঁৰে		মৌং	দেশ	Country
	তাঙ তু ৰা ছাত	ৰৗ (uo)	বৰ্ণৰসোঁৰে ৰা চাত		ছৗৰ	চোলা	Shirt
	খিয়েন ৰা ছাত	আৰ(au)	বৰ্ণৰ বাঁওৰে ওপৰত		ছাউ	ছোৱালী	Girl

পাঠ- ৪ ঃ
[illegible] 4

পৌৰাণিক আৰু আধুনিক তাই সংখ্যা

ইংৰাজী সংখ্যা	অসমীয়া	পৌৰাণিক তাই সংখ্যা	আধুনিক তাই সংখ্যা
1	১	𑜱 লেঙ	1 লেঙ
2	২	𑜲 ছঙ	2 ছঙ
3	৩	𑜳 ছাম	3 ছাম
4	৪	𑜴 ছী	4 ছী
5	৫	𑜵 হা	5 হা
6	৬	𑜶 ৰুক	6 ৰুক
7	৭	𑜷 চিত	7 চিত
8	৮	𑜸 পেত	8 পেত
9	৯	𑜹 কাও	9 কাও
10	১০	𑜱𑜰 ছিপ	10 ছিপ
11	১১		11 ছিপ এট
12	১২		12 ছিপ ছং
13	১৩		13 ছিপ ছাম
14	১৪		14 ছিপ ছী
15	১৫		15 ছিপ হা
16	১৬		16 ছিপ ৰুক
17	১৭		17 ছিপ চেত
18	১৮		18 ছিপ পেত
19	১৯		19 ছিপ কাও
20	২০		20 ছঙ্ ছিপ

[illegible]

পাঠ-৫ঃ
5

নেওঁতা

1 লেঙ	11 ছিপ ইত	21 ছঙ্ ছিপ ইত	31 ছাম ছিপ ইত	41 ছী ছিপ ইত
2 ছঙ	12 ছিপ ছং	22 ছঙ্ ছিপ ছং	32 ছাম ছিপ ছং	42 ছী ছিপ ছং
3 ছাম	13 ছিপ ছাম	23 ছঙ্ ছিপ ছাম	33 ছাম ছিপ ছাম	43 ছী ছিপ ছাম
4 ছী	14 ছিপ ছী	24 ছঙ্ ছিপ ছী	34 ছাম ছিপ ছী	44 ছী ছিপ ছী
5 হা	15 ছিপ হা	25 ছঙ্ ছিপ হা	35 ছাম ছিপ হা	45 ছী ছিপ হা
6 ৰুক	16 ছিপ ৰুক	26 ছঙ্ ছিপ ৰুক	36 ছাম ছিপ ৰুক	46 ছী ছিপ ৰুক
7 চিত	17 ছিপ চেত	27 ছঙ্ ছিপ চিত	37 ছাম ছিপ চিত	47 ছী ছিপ চিত
8 পেত	18 ছিপ পেত	28 ছঙ্ ছিপ পেত	38 ছামছিপ পেত	48 ছী ছিপ পেত
9 কাও	19 ছিপ কাও	29 ছঙ্ ছিপ কাও	39 ছাম ছিপ কাও	49 ছী ছিপ কাও
10 ছিপ	20 ছঙ্ ছিপ	30 ছাম ছিপ	40 ছী ছিপ	50 হা ছিপ

51 হা ছিপ ইত	61 ৰুক ছিপ ইত	71 চিত ছিপ ইত	80 পেত ছিপ ইত	91 কাও ছিপ ইত
52 হা ছিপ ছঙ	62 ৰুক ছিপ ছঙ	72 চিত ছিপ ছঙ	82 পেত ছিপ ছঙ	92 কাও ছিপ ছঙ
53 হা ছিপ ছাম	63 ৰুক ছিপ ছাম	73 চিত ছিপ ছাম	83 পেত ছিপছাম	93 কাও ছিপছাম
54 হা ছিপ ছী	64 ৰুক ছিপ ছী	74 চিত ছিপ ছী	84 পেত ছিপ ছী	94 কাও ছিপ ছী
55 হা ছিপ হা	65 ৰুক ছিপ হা	75 চিত ছিপ হা	85 পেত ছিপ হা	95 কাও ছিপ হা
56 হা ছিপ ৰুক	66 ৰুক ছিপ ৰুক	76 চিত ছিপ ৰুক	86 পেত ছিপ ৰুক	96 কাও ছিপ ৰুক
57 হা ছিপ চিত	67 ৰুক ছিপ চিত	77 চিত ছিপ চিত	87 পেত ছিপ চিত	97 কাও ছিপ চিত
58 হা ছিপ পেত	68 ৰুক ছিপ পেত	78 চিত ছিপ পেত	88 পেত ছিপ পেত	98 কাও ছিপ পেত
59 হা ছাম কাও	69 ৰুক ছিপ কাও	79 চিত ছিপ কাও	89 পেত ছিপ কাও	99 কাওছিপ কাও
60 ৰুক ছিপ	70 চিত ছিপ	80 পেতছিপ	90 কাও ছিপ	800 পাক লেঙ

পাঠ- ৬ ঃ

যোগ নেওঁতা

1+1=2	লৌং খা লৌং পং কান ছং
1+2=3	লৌং খা ছং পং কান ছাম
1+3=4	লৌং খা ছাম পং কান ছী
1+4=5	লৌং খা ছী পং কান হা
1+5=6	লৌং খা হা পং কান ৰুক
1+6=7	লৌং খা ৰুক পং কান চিত
1+7=8	লৌং খা চিত পং কান পেত
1+8=9	লৌং খা পেত পং কান কাও
1+9=10	লৌং খা কাও পং কান ছিপ
1+10=11	লৌং খা ছিপ পং কান ছিপ ইত

2+1=2	ছং খা লৌং পং কান ছাম
2+2=3	ছং খা ছং পং কান ছী
2+3=4	ছং খা ছাম পং কান হা
2+4=5	ছং খা ছী পং কান ৰুক
2+5=6	ছং খা হা পং কান চিত
2+6=7	ছং খা ৰুক পং কান পেত
2+7=8	ছং খা চিত পং কান কাও
2+8=9	ছং খা পেত পং কান ছিপ
2+9=10	ছং খা কাও পং কান ছিপ ইত
2+10=12	ছং খা ছিপ পং কান ছিপ ছং

3+1=4	(𑜏𑜪 𑜁𑜠 𑜎𑜤𑜂𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜣)	ছাম খা লৌং পং কান ছী
3+2=5	(𑜏𑜪 𑜁𑜠 𑜏𑜨𑜂𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜑𑜠)	ছাম খা ছং পং কান হা
3+3=6	(𑜏𑜪 𑜁𑜠 𑜏𑜪 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜍𑜤𑜀𑜫)	ছাম খা ছাম পং কান ৰুক
3+4=7	(𑜏𑜪 𑜁𑜠 𑜏𑜣 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜋𑜢𑜄𑜫)	ছাম খা ছী পং কান চিত
3+5=8	(𑜏𑜪 𑜁𑜠 𑜑𑜠 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜆𑜦𑜄𑜫)	ছাম খা হা পং কান পেত
3+6=9	(𑜏𑜪 𑜁𑜠 𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜀𑜧)	ছাম খা ৰুক পং কান কাও
3+7=80	(𑜏𑜪 𑜁𑜠 𑜋𑜢𑜄𑜫𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫)	ছাম খা চিত পং কান ছিপ
3+8=11	(𑜏𑜪 𑜁𑜠 𑜆𑜦𑜄𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜒𑜢𑜄𑜫)	ছাম খা পেত পং কান ছিপ ইত
3+9=12	(𑜏𑜪 𑜁𑜠 𑜀𑜧 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜏𑜨𑜂𑜫)	ছাম খা কাও পং কান ছিপ ছং
3+10=13	(𑜏𑜪 𑜁𑜠 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜏𑜪)	ছাম খা ছিপ পং কান ছিপ ছাম

4+1=5	(𑜏𑜣 𑜁𑜠 𑜎𑜤𑜂𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜑𑜠)	ছী খা লৌং পং কান হা
4+2=6	(𑜏𑜣 𑜁𑜠 𑜏𑜨𑜂𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜍𑜤𑜀𑜫)	ছী খা ছং পং কান ৰুক
4+3=7	(𑜏𑜣 𑜁𑜠 𑜏𑜪 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜋𑜢𑜄𑜫)	ছী খা ছাম পং কান চিত
4+4=8	(𑜏𑜣 𑜁𑜠 𑜏𑜣 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜆𑜦𑜄𑜫)	ছী খা ছী পং কান পেত
4+5=9	(𑜏𑜣 𑜁𑜠 𑜑𑜠 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜀𑜧)	ছী খা হা পং কান কাও
4+6=10	(𑜏𑜣 𑜁𑜠 𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫)	ছী খা ৰুক পং কান ছিপ
4+7=11	(𑜏𑜣 𑜁𑜠 𑜀𑜧 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜒𑜢𑜄𑜫)	ছী খা চিত পং ভ ছিপ ইত
4+8=12	(𑜏𑜣 𑜁𑜠 𑜆𑜦𑜄𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜏𑜨𑜂𑜫)	ছী খা পেত পং কান ছিপ ছং
4+9=13	(𑜏𑜣 𑜁𑜠 𑜀𑜧 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜏𑜪)	ছী খা কাও পং কান ছিপ ছাম
4+10=14	(𑜏𑜣 𑜁𑜠 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜏𑜣)	ছী খা ছিপ পং কান ছিপ ছী

5+1=6	(𑜑𑜡 𑜁𑜡 𑜎𑜣𑜂𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜍𑜤𑜀𑜫)	হা খা লীং পং কান রুক
5+2=7	(𑜑𑜡 𑜁𑜡 𑜏𑜨𑜂𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜋𑜢𑜄𑜫)	হা খা ছং পং কান চিত
5+3=8	(𑜑𑜡 𑜁𑜡 𑜏𑜪 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜆𑜦𑜄𑜫)	হা খা ছাম পং কান পেত
5+4=9	(𑜑𑜡 𑜁𑜡 𑜏𑜣 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜀𑜧)	হা খা ছী পং কান কাও
5+5=10	(𑜑𑜡 𑜁𑜡 𑜑𑜡 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫)	হা খা হা পং কান ছিপ
5+6=11	(𑜑𑜡 𑜁𑜡 𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜒𑜢𑜄𑜫)	হা খা রুক পং কান ছিপ ইত
5+7=12	(𑜑𑜡 𑜁𑜡 𑜋𑜢𑜄𑜫𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜏𑜨𑜂𑜫)	হা খা চিত পং কান ছিপ ছং
5+8=13	(𑜑𑜡 𑜁𑜡 𑜆𑜦𑜄𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜏𑜪)	হা খা পেত পং কান ছিপ ছাম
5+9=14	(𑜑𑜡 𑜁𑜡 𑜀𑜧 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜏𑜣)	হা খা কাও পং কান ছিপ ছী
5+10=16	(𑜑𑜡 𑜁𑜡 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜑𑜡)	হা খা ছিপ পং কান ছিপ হা

6+1=7	(𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜁𑜡 𑜏𑜨𑜂𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜋𑜢𑜄𑜫)	রুক খা লীং পং কান চিত
6+2=8	(𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜁𑜡 𑜏𑜨𑜂𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜆𑜦𑜄𑜫)	রুক খা ছং পং কান পেত
6+3=9	(𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜁𑜡 𑜏𑜪 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜀𑜧)	রুক খা ছাম পং কান কাও
6+4=10	(𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜁𑜡 𑜏𑜣 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫)	রুক খা ছী পং কান ছিপ
6+5=11	(𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜁𑜡 𑜑𑜡 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜒𑜢𑜄𑜫)	রুক খা হা পং কান ছিপ ইত
6+6=12	(𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜁𑜡 𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜏𑜨𑜂𑜫)	রুক খা রুক পং কান ছিপ ছং
6+7=13	(𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜁𑜡 𑜋𑜢𑜄𑜫𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜏𑜪)	রুক খা চিত পং কান ছিপ ছাম
6+8=14	(𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜁𑜡 𑜆𑜦𑜄𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜏𑜣)	রুক খা পেত পং কান ছিপ ছী
6+9=15	(𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜁𑜡 𑜀𑜧 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜑𑜡)	রুক খা কাও পং কান ছিপ হা
6+10=16	(𑜍𑜤𑜀𑜫 𑜁𑜡 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜏𑜢𑜆𑜫 𑜏𑜣)	রুক খা চিপ পং কান ছিপ রুক

[illegible]

7+1=8	([illegible])	চিত খা লীং পং কান পেত
7+2=9	([illegible])	চিত খা লীং পং কান কাও
7+3=10	([illegible])	চিত খা লীং পং কান ছিপ
7+4=11	([illegible])	চিত খা লীং পং কান ছিপ ইত
7+5=12	([illegible])	চিত খা লীং পং কান ছিপ ছং
7+6=13	([illegible])	চিত খা লীং পং কান ছিপ ছাম
7+7=14	([illegible])	চিত খা লীং পং কান ছিপ ছী
7+8=15	([illegible])	চিত খা লীং পং কান ছিপ হা
7+9=16	([illegible])	চিত খা লীং পং কানছিপ ৰুক
7+10=17	([illegible])	চিত খা লীং পং কান ছিপ চিত

8+1=9	([illegible])	পেত খা লীং পং কান কাও
8+2=10	([illegible])	পেত খা ছং পং কান ছিপ
8+3=11	([illegible])	পেত খা ছাম পং কান ছিপ ইত
8+4=12	([illegible])	পেত খা ছী পং কান ছিপ ছং
8+5=13	([illegible])	পেত খা হা পং কান ছিপ ছাম
8+6=14	([illegible])	পেত খা ৰুক পং কান ছিপ ছী
8+7=15	([illegible])	পেত খা চিত পং কান ছিপ হা
8+8=16	([illegible])	পেত খা পেত পং কান ছিপ ৰুক
8+9=17	([illegible])	পেত খা কাও পং কান ছিপ চিত
8+10=18	([illegible])	পেত খা ছিপ পং কান ছিপ পেত

9+1=10 ([illegible])
9+2=11 ([illegible])
9+3=12 ([illegible])
9+4=13 ([illegible])
9+5=14 ([illegible])
9+6=15 ([illegible])
9+7=16 ([illegible])
9+8=17 ([illegible])
9+9=18 ([illegible])
9+10=19 ([illegible])

কাও খা লীং পং কান ছিপ
কাও খা ছং পং কান ছিপ ইত
কাও খা ছাম পং কান ছিপ ছং
কাও খা ছী পং কান ছিপ ছাম
কাও খা হা পং কান ছিপ ছী
কাও খা ৰুক পং কান ছিপ হা
কাও খা চিত পং কান ছিপ ৰুক
কাও খা পেত পং কান ছিপ চিত
কাও খা কাও পং কান ছিপ পেত
কাও খা ছিপ পং কান ছিপ কাও

10+1=11 ([illegible])
10+2=12 ([illegible])
10+3=13 ([illegible])
10+4=14 ([illegible])
10+5=15 ([illegible])
10+6=16 ([illegible])
10+7=17 ([illegible])
10+8=18 ([illegible])
10+9=19 ([illegible])
10+10=20 ([illegible])

ছিপ খা লীং পং কান ছিপ ইত
ছিপ খা ছং পং কান ছিপ ছং
ছিপ খা ছাম পং কান ছিপ ছাম
ছিপ খা ছী পং কান ছিপ ছী
ছিপ খা হা পং কান ছিপ হা
ছিপ খা ৰুক পং কান ছিপ ৰুক
ছিপ খা চিত পং কান ছিপ চিত
ছিপ খা পেত পং কান ছিপ পেত
ছিপ খা কাও পং কান হা ছিপ কাও
ছিপ খা চিপ পং কান ছং ছিপ

[illegible]

• পাঠ- ৭ঃ •

[illegible] 7

পূৰণ নেওঁতা

1 x 1 = 1 ([illegible]) লীং খা লীং মক কান চাম পিন লীং
1 x2 = 2 ([illegible]) লীং খা ছং মক কান চাম পিন ছং
1 x 3 = 4 ([illegible]) লীং খা ছাম মক কান চাম পিন ছাম
1 x 4 = 4 ([illegible]) লীং খা ছী মক কান চাম পিন ছী
1 x 5 = 5 ([illegible]) লীং খা হা মক কান চাম পিন হা
1 x 6 = 6 ([illegible]) লীং খা ৰুক মক কান চাম পিন ৰুক
1 x 7 = 7 ([illegible]) লীং খা চিত মক কান চাম পিন চিত
1 x 8 = 8 ([illegible]) লীং খা পেত মক কান চাম পিন পেত
1 x 9 = 9([illegible]) লীং খা কাও মক কান চাম পিন কাও
1x 10 = 10([illegible]) লীং খা ছিপ মক কান চাম পিন ছিপ

2 x 1 = 2 ([illegible]) ছং খা লীং মক কান চাম পিন ছাম
2 x2 = 4 ([illegible]) ছং খা ছং মক কান চাম পিন ছী
2 x 3 = 6 ([illegible]) ছং খা ছাম মক কান চাম পিন হা
2 x 4 = 8 ([illegible]) ছং খা ছী মক কান চাম পিন ৰুক
2 x 5 = 10 ([illegible]) ছং খা হা মক কান চাম পিন চিত
2 x 6 = 12 ([illegible]) ছং খা ৰুক মক কান চাম পিন পেত
2 x 7 = 84 ([illegible]) ছং খা চিত মক কান চাম পিন কাও
2 x 8 = 16 ([illegible]) ছং খা পেত মক কান চাম পিন ছিপ
2 x 9 = 18([illegible]) ছং খা কাও মক কান চাম পিন ছিপ ইত
2 x 10=20([illegible]) ছং খা ছিপ মক কান চাম পিন ছিপ ছং

[illegible]

$4 \times 1 = 4$ ([illegible]) ছী খা লৌং মক কান চাম পিন ছী

$4 \times 2 = 8$ ([illegible]) ছী খা ছং মক কান চাম পিন পেত

$4 \times 3 = 12$ ([illegible]) ছী খা ছাম মক কান চাম পিন ছিপ ছং

$4 \times 4 = 16$ ([illegible]) ছী খা ছী মক কান চাম পিন ছিপ ৰুক

$4 \times 5 = 20$ ([illegible]) ছী খা হা মক কান চাম পিন ছং ছিপ

$4 \times 6 = 24$ ([illegible]) ছী খা ৰুক মক কান চাম পিন ছং ছিপ ছী

$4 \times 7 = 28$ ([illegible]) ছী খা চিত মক কান চাম পিন ছং ছিপ পেত

$4 \times 8 = 32$ ([illegible]) ছী খা পেত মক কান চাম পিন ছাম ছিপ ছং

$4 \times 9 = 36$ ([illegible]) ছী খা কাও মক কান চাম পিন ছাম ছিপ ৰুক

$4 \times 10 = 40$ ([illegible]) ছী খা ছিপ মক কান চাম পিন ছী ছিপ

$5 \times 1 = 5$ ([illegible]) হা খা লৌং মক কান চাম পিন হা

$5 \times 2 = 10$ ([illegible]) হা খা ছং মক কান চাম পিন ছিপ

$5 \times 3 = 15$ ([illegible]) হা খা ছাম মক কান চাম পিন ছিপ হা

$5 \times 4 = 20$ ([illegible]) হা খা ছী মক কান চাম পিন ছং ছিপ

$5 \times 5 = 25$ ([illegible]) হা খা হা মক কান চাম পিন ছিপ হা

$5 \times 6 = 30$ ([illegible]) হা খা ৰুক মক কান চাম পিন ছাম ছিপ

$5 \times 7 = 35$ ([illegible]) হা খা চিত মক কান চাম পিন ছাম ছিপ হা

$5 \times 8 = 40$ ([illegible]) হা খা পেত মক কান চাম পিন ছী ছিপ

$5 \times 9 = 45$ ([illegible]) হা খা কাও মক কান চাম পিন ছিপ ছী হা

$5 \times 10 = 50$ ([illegible]) হা খা ছিপ মক কান চাম পিন হা ছিপ

[illegible]

6 x 1=6 ([illegible]) রুক খা লৌং মক কান চাম পিন রুক

6 x 2=12 ([illegible]) রুক খা ছুং মক কান চাম পিন ছিপ ছুং

6 x 3=18 ([illegible]) রুক খা ছাম মক কান চাম পিন ছিপ পেত

6 x 4=24 ([illegible]) রুক খা ছী মক কান চাম পিন ছুং ছিপ ছী

6 x 5=30 ([illegible]) রুক খা হা মক কান চাম পিন ছাম ছিপ

6 x 6=36 ([illegible]) রুক খা রুক মক কান চাম পিন ছিপ ছুং

6 x 7=42 ([illegible]) রুক খা চিত মক কান চাম পিন ছী ছিপ ছুং

6 x 8 =48 ([illegible]) রুক খা পেত মক কান চাম পিন ছী ছিপপেত

6 x 9=56 ([illegible]) রুক খা কাও মক কান চাম পিন হা ছিপ রুক

6x10=60 ([illegible]) রুক খা চিপ মক কান চাম পিন রুক ছিপ

7 x 1=7 ([illegible]) চিত খা লৌং মক কান চাম পিন চিত

7 x 2=14 ([illegible]) চিত খা লৌং মক কান চাম পিন ছিপ ছী

7 x 3=21 ([illegible]) চিত খা ছাম মক কান চাম পিন ছুং ছিপ ইত

7x4=28 ([illegible]) চিত খা ছী মক কান চাম পিন ছুং ছিপ পেত

7x5=35 ([illegible]) চিত খা হা মক কান চাম পিন ছাম ছিপ হা

7x6=42 ([illegible]) চিত খা রুক মক কান চাম পিন ছী ছিপ ছুং

7x7=49 ([illegible]) চিত খা চিত মক কান চাম পিন ছী ছিপ কাও

7 x 8=56 ([illegible]) চিত খা পেত মক কান চাম পিন হা ছিপ রুক

7x9=63 ([illegible]) চিত খা কাও মক কান চাম পিন রুক ছিপ ছাম

7x10=70 ([illegible]) চিত খা ছিপ মক কান চাম পিন চিত ছিপ

[illegible]

8x1=8 ([illegible]) পেত খা লৌং মক কান চাম পিন পেত
8x2=16 ([illegible]) পেত খা ছুং মক কান চাম পিন ছিপ ৰুক
8x3=24 ([illegible]) পেত খা ছাম মক কান চাম পিন ছুং ছিপ ছী
8x4=32 ([illegible]) পেত খা ছী মক কান চাম পিন ছাম ছিপ ছুং
8x5=40 ([illegible]) পেত খা হা মক কান চাম পিন ছী ছিপ
8x6=48 ([illegible]) পেত খা ৰুক মক কান চাম পিন ছী ছিপ পেত
8x7=56 ([illegible]) পেত খা চিত মক কান চাম পিন হা ছিপ ৰুক
8x8=68 ([illegible]) পেত খা পেত মক কান চাম পিন ৰুক ছিপ পেত
8x9=72 ([illegible]) পেত খা কাও মক কান চাম পিন চিত ছিপ ছুং
8x10=80 ([illegible]) পেত খা ছিপ মক কান চাম পিন পেত ছিপ

9x1=9 ([illegible]) কাও খা লৌং মক কান চাম পিন কাও
9x2=18 ([illegible]) কাও খা ছুং মক কান চাম পিন ছিপ পেত
9x3=27 ([illegible]) কাও খা ছাম মক কান চাম পিন ছুং ছিপ চিত
9x4=36 ([illegible]) কাও খা ছী মক কান চাম পিন ছাম ছিপ ৰুক
9x5=45 ([illegible]) কাও খা হা মক কান চাম পিন ছী ছিপ হা
9x6=56 ([illegible]) কাও খা ৰুক মক কান চাম পিন হা ছিপ ৰুক
9x7=63 ([illegible]) কাও খা চিত মক কান চাম পিন ৰুক ছিপ ছুং
9x8=72 ([illegible]) কাও খা পেত মক কান চাম পিন চিত ছিপ ছুং
9x9=81 ([illegible]) কাও খা কাও মক কান চাম পিন পেত ছিপ ইত
9x10=90 ([illegible]) কাও খা ছিপ মক কান চাম পিন কাও ছিপ

10x1=10 ([illegible]) ছিপ খা লৌং মক কান চাম পিন ছিপ
10x2=20 ([illegible]) ছিপ খা ছুং মক কান চাম পিন ছুং ছিপ
10x3=30 ([illegible]) ছিপ খা ছাম মক কান চাম পিন ছাম ছিপ
10x4=40 ([illegible]) ছিপ খা ছী মক কান চাম পিন ছী ছিপ
10x5=50 ([illegible]) ছিপ খা হা মক কান চাম পিন হা ছিপ
10x6=60 ([illegible]) ছিপ খা ৰুক মক কান চাম পিন ৰুক ছিপ
10x7=70 ([illegible]) ছিপ খা চিত মক কান চাম পিন চিত ছিপ
10x8=80 ([illegible]) ছিপ খা পেত মক কান চাম পিন পেত ছিপ
10x9=90 ([illegible]) ছিপ খা কাও মক কান চাম পিন কাও ছিপ
10x10=100 ([illegible]) ছিপ খা চিপ মক কান চাম পিন পাক লৌং

[illegible]

পাঠ-৮ঃ
𑜍𑜢𑜃𑜫 8

𑜄𑜩 𑜋𑜢𑜄𑜫 𑜈𑜃𑜫 𑜃𑜠𑜉𑜫: টাই সাত বাৰৰ নামঃ-

দেওবাৰ	𑜄𑜠 𑜃𑜂𑜫 𑜃𑜤𑜂𑜫	তা নাং নুঞ
সোমবাৰ	𑜄𑜠 𑜃𑜂𑜫 𑜎𑜠	তা নাং লা
মঙ্গলবাৰ	𑜒𑜂𑜫 𑜀𑜠	আং কা
বুধ বাৰ	𑜆𑜤𑜄𑜫 𑜌𑜤	পুত থু
বৃহস্পতি বাৰ	𑜀𑜠 𑜋𑜆𑜫 𑜄𑜦	কা ছাপ তে
শুক্ৰ বাৰ	𑜋𑜤𑜀𑜫 𑜍𑜠	ছুক ৰা
শনি বাৰ	𑜋𑜦 𑜃𑜦	চে নে

𑜄𑜩 𑜋𑜢𑜆𑜫 𑜋𑜤𑜂𑜫 𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜃𑜠𑜉𑜫: টাই বাৰ মাহৰ নামঃ-

দীন ছিং	𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜢𑜂𑜫
দীন কাম	𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜀𑜪
দীন ছাম	𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜪
দীন ছী	𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜣
দীন হা	𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜑𑜠
দীন ৰুক	𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜍𑜤𑜀𑜫
দীন চিত	𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜢𑜄𑜫
দীন পেত	𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜆𑜦𑜄𑜫
দীন কাও	𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜀𑜧
দীন ছিপ	𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜢𑜆𑜫
দীন ছিপ ইত	𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜢𑜆𑜫 𑜒𑜢𑜄𑜫
দীন ছিপ ছং	𑜓𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜢𑜆𑜫 𑜋𑜤𑜂𑜫

𑜋𑜤𑜃𑜫 𑜋𑜢𑜀𑜫 𑜋𑜤𑜃𑜫 𑜋𑜣 𑜍𑜤 𑜃𑜠𑜉𑜫

পাঠ- ৯ঃ
[illegible] 9

টাই ভাষাৰ সুৰ

পৃথিৱীৰ পৰিচিহ্নিত হৈ থকা প্ৰত্যেকটো ভাষাই হৈছে নিজ নিজ জাতিৰ প্ৰধান চালিকা শক্তি। ভাষা অবিহনে কোনো এটা জতিয়েই স্বাধীন নহয়। ভাৰতবৰ্ষৰ উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলতৰ অসম আৰু অৰুণাচলৰ কিছু সংখ্যক লোককে ধৰি দক্ষিণ-পূৰ এচিয়াৰ সৰহ সংখ্যক লোকৰ মাজত প্ৰচলিত ভাষাটোৱে হ'ল টাই ভাষা। বাৰশ শতিকাত ছুকাফাই বৰ্তমানৰ ম্যানমাৰ আৰু চীন সীমান্তৰ মাওলুং নামৰ ঠাইৰ পৰা এক দীঘলীয়া যত্ৰাৰ শেষত ১২২৮ খ্ৰীঃ পাটকাই পৰ্বত অতিক্ৰম কৰি অসমত প্ৰৱেশ কৰিছিল। বুৰঞ্জীত লিখিত ৰূপত বৰ্তমানলৈকে পোৱা যায় যে, এই চাও লুং ছুকাফাৰ নেতৃত্বত অহা এই দ'লটোৱেই টাই ভাষাক নিজস্ব ভাষা ৰূপে লৈ আহিছিল। সেই গণনা অনুশৰি টাই ভাষাক অতি পুৰণি ভাষা বুলি জানিব পাৰি। অতি প্ৰাচীন কালৰে পৰা তাইসকলৰ মাজত প্ৰচলিত টাই ভাষাৰ নিকস্ব ৰূপ আৰু বৈশিষ্টৰে পৰিপূৰ্ণ। অতি সুকীয়া ভাষাৰ প্ৰণালী হোৱা হেতুকে টাই ভাষাৰ যি কথিত ৰূপ আছিল সেয়া লাহে লাহে ম্লান পৰি কেৱল লিখিত ৰূপতহে বেছিকৈ পোৱা হ'ল। অৱশ্যে বৰ্তমান সময়ত টাই ভাষাক পুনৰ উন্নত মানলৈ আনিবলৈ এচাম গৱেষক তথা ভাষা প্ৰেমীসকলে অত্যাধিক পৰিমানে নিজৰ অৱিহণা যোগায় আহিছে। তাৰ ফলস্বৰূপে তাই ভাষাই বতমাৰ্ন সময়ত অনান্য ভাষাৰ লগত নিজস্বতা বহন কৰি থাকিবলৈ সক্ষম হৈছে।

ইয়াৰ উওৰিও মানৱ-জীৱনত প্ৰচলিত তথা ব্যৱহৃত প্ৰত্যেকটো ভাষাৰ যিদৰে নিৰ্দিষ্ট কিছুমান বৈশিষ্ট্যৰে পৰিপূৰ্ণ ঠিক সেইদৰে উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ টাই জাতিৰ মাজত প্ৰচলিত টাই ভাষাৰো কিছুমান নিৰ্দিষ্ট বৈশিষ্ট দেখা যায়। টাই ভাষাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট হৈছে ই এক সুৰীয়া ভাষা। টাহ ভাষাই সীমিত শব্দকোষৰ মাজেৰে চলিব লগা হোৱাৰ বাবেই এই ভাষাত ৰ প্ৰাধান্য বেছি। একোটা শব্দক কমেও ছটা সূৰত প্ৰকাশ কৰিব পাৰি। প্ৰকাশিত সুৰ অনুসৰি একোটা শব্দৰ অৰ্থৰো সালালনি ঘটিব পাৰে। তাৰ উপৰিও টাই ভাষাত পোৱা ছটা সুৰক আকৌ সংবিত আৰু বৃবিত সুৰতো প্ৰকাশ কৰিব পাৰি। সংবৃত হৈছে চুটি অৰু বিবৃত হৈছে দীঘল সুৰ। অথাৎ কোনো এটা শব্দক যেতিয়া কোনো এটা সুৰত দিয়াৰ পাছত সংবৃত আৰু বিবৃত সুৰলৈ ৰূপান্তৰ ঘটোৱা হয় তেতিয়া একেটা শব্দৰ অৰ্থ পুনৰ সলনি হ'ব পাৰে। তাই ভাষাত উল্লেখিত ছটা সুৰ হৈছেঃ -

১. **সম মধ্যম সুৰ** (Even tone with slightly rising at the end)
২. **উচ্চ সুৰ** (High tone)
৩. **কণ্ঠস্থ গম্ভীৰ সুৰ** (Grave tone with glottal stop)
৪. **অনুদাত্ত সুৰ** (Falling tone)
৫. **গম্ভীৰ সুৰ** (Grave tone)
৬. **উচ্চ উদাত্ত সুৰ** (High rising tone)

'কা' আৰু 'খা' শব্দটোক ছটা সুৰত ৰাখি উদাহৰণ ৰূপে দেখুওৱা হৈছেঃ-

সমমধ্যম সুৰ	উচ্চ সুৰ	কণ্ঠস্থ গম্ভীৰ সুৰ	অনুদাত্ত সুৰ	গম্ভীৰ সুৰ	উচ্চ উদাত্ত সুৰ
কা	কা	কা	কা	কা	কা
যোৰা	কাউৰী	কঠিয়া	ব্যৱসায়	মূল্য	উত্তেজনাত ওলোৱা মাত
খা	খা	খা	খা	খা	খা
হেণ্ডালি	খেৰ	চাকৰ	পৰিচৰ্চা কৰা	গছৰ ডাল	বিচৰা

ওপৰৰ তালিকাৰ খনৰ জৰিয়তে তাই ভাষাত একোটা শব্দৰ সুৰ অনুশৰি যে বিভিন্ন অৰ্থ প্ৰকাশ হ'ব পাৰে তাকে দেখুওৱাৰ যত্ন কৰা হৈছে। নটাই ভাষাৰ সুৰে যেনেদৰে বিশেষত্ব প্ৰদান কৰে ঠিক তেনেদৰে একাক্ষৰি অৰ্থাৎ ধ্বনিগত ৰূপটোৱেও এক বিশেষ ধৰণৰ বিশেষত্ব গ্ৰহন কৰি আহিছে। একাধিক অংশসমূহ লগ-লাগি একোটা যৌগিক শব্দ সৃষ্টি হ'লেও শব্দটোৰ প্ৰতিটো অংশয়ে নিজস্ব এক অৰ্থপূৰ্ণ শব্দৰূপে প্ৰকাশ কৰিব পাৰে। উদাহৰণস্বৰূপে আমি ক'ব পাৰো (বান অক) শব্দটোৰ কথাকে ক'ব পাৰি এই শব্দটোক পৃথক পৃথক কৰি দিয়াৰ লগে লগে দুয়োটা পদে একোটা একোটা স্বাধীন অৰ্থ বহন কৰিব পাৰে। এই যৌগিক শব্দটোৰ (বান) পদটোৱে একেধাৰে 'বাতি', 'দিন', 'সূৰ্য', 'বাৰ', মিঠা' আদি অৰ্থ বহন কৰাৰ উপৰিও আনটো পদ (অক) অংশটোৱে 'ওলোৱা', 'বমি হোৱা', আদি অৰ্থ প্ৰকাশ কৰে।

এনেধৰণৰ বৈশিষ্টবোৰৰ উপৰিও তাই ভাষাত স্বৰ বৰ্ণৰ ব্যৱহাৰৰ সলনি স্বৰ চিহ্নহে প্ৰয়োগ কৰা হয়। একোটা বৰ্ণত স্বৰ চিহ্নৰ প্ৰয়োগৰ লগে লগে বৰ্ণটোৱে এটা অৰ্থপূৰ্ণ শব্দলৈ গতি কৰা দেখা যায়। অৰ্থাৎ আমি (কা) বৰ্ণৰ সৈতে যদি ( ) লেবা আৰু ( ) তাং খাত উচ্চাৰণৰ স্বৰ চিহ্ন সংযুক্ত তেন্তে (কা) আৰু (কী) শব্দলৈ বিভিন্ন অৰ্থ প্ৰকাশ কৰিব পাৰে। ঠিক তেনেদৰে টাই ভাষাৰ বাক্য গঠনৰ ক্ষেত্ৰত টাই ভাষাই অসমীয়া ভাষাৰ লগত সামঞ্জস্য নাৰাখি ইংৰাজী ভাষাৰ লগতহে কিছু পৰিমাণে সাদৃশ্যতা বহন কৰে। টাই ভাষাৰ বাক্য গঠন প্ৰণালীটো হৈছে কৰ্তা ক্ৰিয়া কৰ্ম

/ কাও কিন খাও। মই ভাত খাওঁ।

বাক্যটিত (কাও) অৰ্থাৎ 'মই' হৈছে কৰ্তা, (কিন) হৈছে ক্ৰিয়া আৰু (খাও) অৰ্থাৎ 'ভাত' হৈছে কৰ্ম। ইয়াৰ উপৰিও টাই ভাষাৰ বাক্যত সদায় বিশেষণ বিশেষ্যৰ পাছতহে ব্যৱহাৰ হয়। অসমীয়া ভাষাত যিদৰে নামৰ পাছত বিশেষণৰ প্ৰয়োগ দেখা যায়, তাই ভাষাত অৱশ্যে ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম ৰূপ এটাহে প্ৰতিফলিত হোৱা দোখা যায়। সাধাৰণতে অসমীয়া ভাষাত যেতিয়া 'সৰু মানুহ' বুলি ক'ব তেতিয়া তাই ভাষাত বিশেষণ ৰূপটো পিছলৈ গৈ 'মানুহ সৰু' অৰ্থাৎ (কুন অন) বুলিহে ক'ব। ঠিক তেনেদৰে টাই ভাষাত ব্যৱহৃত ক্ৰিয়া বিশেষণ পদবোৰ হয় বাক্যৰ একেবাৰে আৰম্ভনিতে নতুবা একেবাৰে শেষত বহা দেখা যায়। আনকি কোনো এটা বাক্যত (Negative) নেতিবাচক অৰ্থত প্ৰকাশ কৰিবলৈ নিৰ্দিষ্ট ৰূপত নেতিবাচক শব্দ নাই। কেৱল বাক্যটো নেতিবাচক অৰ্থত প্ৰকাশ কৰিবলৈ বিশেষ্য, বিশেষণ অৰু ক্ৰিয়া ৰ অগত কিছুমান নেতিবাচক সহায়ক শব্দৰ প্ৰয়োগ কৰাহে হয়। এই নেতৃবাচক সহায়ক শব্দকেইটা হ'লঃ- (বাও), (জা), (পাই) (ইং) (উং) (আম) ইত্যাদি। ঠিক তেনেদৰে তাই ভাষাত কোনোধৰণৰ প্ৰশ্নবোধক বাক্যত প্ৰশ্নবোধক চিহ্ন প্ৰয়োগ কৰা নহয়। প্ৰশ্নসূচক বাক্যত প্ৰশ্নসূচক সহায়ক শব্দ যেনেঃ- (ছাং), (কা ছাং), (নাউ), (আন), (ফাউ), (আন ফাউ) ইত্যাদি।

পাঠ- ১০ ঃ
𑜆𑜢𑜒𑜫 10

টাই ভাষাত ব্যৱহৃত বিভিন্ন সহায়ক শব্দঃ

১. প্রশ্নবোধক সহায়ক শব্দঃ- (𑜌𑜨 𑜑𑜫 𑜈𑜂𑜫 𑜄𑜨)

(𑜀) 𑜏𑜂𑜫 (ছাং) কি ?

(𑜁) 𑜀𑜡 𑜏𑜂𑜫 (কা ছাং) কি ?

(𑜂) 𑜃𑜦 (নে) নে?

(𑜃) 𑜃𑜡 (ন) নে?

(𑜄) 𑜌𑜧 (থাউ) ক'ত?

(𑜆) 𑜎𑜧 (লাউ) ক'ত?

(𑜇) 𑜇𑜧 (ফাউ) কোন?

1. 𑜀𑜦 𑜃𑜢 𑜏𑜂𑜫? এইটো কি?

2. 𑜄𑜧 𑜉𑜧 𑜀𑜡 𑜏𑜂𑜫? তোমাৰ নাম কি?

3. 𑜉𑜧 𑜀𑜥 𑜃𑜣 𑜃𑜡? তোমাৰ ভাল নে?

4. 𑜑𑜥𑜃𑜫 𑜉𑜧 𑜒𑜥 𑜌𑜧 𑜃𑜦? তোমাৰ ঘৰ ক'ত?

5. 𑜉𑜧 𑜊𑜥 𑜒𑜥 𑜎𑜧? তুমি ক'ত থাকা?

২. নেতিবাচক সহায়ক শব্দ?(𑜈𑜡 𑜈𑜃𑜫 𑜑𑜫 𑜈𑜂𑜫 𑜄𑜨)

(𑜀) 𑜈𑜧, 𑜉𑜧 (বাও, মাউ)-ন, নহয়

(𑜁) 𑜊𑜡 (যা) না, নাযায়

(𑜂) 𑜆𑜩 (পাই) নৌ, নকৰিবা

(𑜃) 𑜒𑜪 (আম) ন, না

(𑜄) 𑜑𑜃𑜫, 𑜍𑜃𑜫 (হ'ন,ৰ'ন) কেতিয়াও নকৰা অৰ্থত।

(𑜀) 𑜀𑜧 𑜈𑜧 𑜀𑜃𑜫 𑜑𑜧 / মই ভাত নাখাও।

(𑜁) 𑜈𑜃𑜫 𑜊𑜡 𑜆𑜩 𑜒𑜥 𑜑𑜥𑜃𑜫 𑜉𑜧 / তেওঁ তোমাৰ ঘৰলৈ নাযায়।

(𑜂) 𑜀𑜧 𑜆𑜩 𑜑𑜥𑜀𑜫 𑜃𑜃𑜫 / মই কমেটো নকৰো।

(𑜃) 𑜀𑜧 𑜑𑜃𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜑𑜧? মই কেতিয়াও ভাত নেখাওঁ।

৩. অনুজ্ঞাবাচক **সহায়ক শব্দঃ-**

(ক) [illegible] — তুমি যোৱা। — [illegible] তুমি পঢ়া।

(খ) [illegible] — তুমি যোৱা চোন। — [illegible] তুমি পঢ়া চোন।

(গ) [illegible] — তুমি যোৱা দেই। — [illegible] তুমি পঢ়িবা দেই।

(ঘ) [illegible] — তুমি যাৱা দেই। — [illegible] তুমি পঢ়া দেই।

৪. কাল বুজুৱা সহায়ক শব্দঃ- ([illegible])

(ক) বৰ্তমান কাল ([illegible])

([illegible]) মই ভাত খাওঁ।

(খ) বৰ্তমান পূৰা ঘটিত কাল ([illegible])

([illegible]) মই ভাত খাই আছো।

(গ) অতীত কাল ([illegible], [illegible]) ([illegible]) মই ভাত খালো।

(গ) অতীত পূৰা ঘটিত ঘটনা ([illegible])

([illegible]) মই ভাত খাই আছিলোঁ।

(ঘ) ভৱিষ্যত কাল ([illegible])

([illegible]) মই ভাত খাম।

৫. তুলনামূলক সহায়ক শব্দঃ-([illegible])

([illegible]) এই জনতকৈ সেইজন মানুহ ধনী।

([illegible]) এইজনী ছোৱালীতকৈ সেইজনী ছোৱালী বেছি ধুনিয়া।

(নাউ), [illegible] (আন), [illegible] (ফাউ), [illegible] (আন ফাউ) ইত্যাদি।

পাঠ- ১১ ঃ
[illegible] 11

অসমীয়া ভাষা বা অন্যান্য ভাষাৰ দৰে টাই ভাষাটো লিংগ চাৰি প্ৰকাৰ

1. [illegible] (পুং লিংগ)
2. [illegible] (স্ত্ৰী লিংগ)
3. [illegible] (উভয় লিংগ)
4. [illegible] (ক্লীৱ লিংগ)

1. [illegible] সাধাৰণতে আমাৰ মাজত যিবোৰ শব্দই পুৰুষ শ্ৰেণী বা পুৰুষ বাচক ৰূপ নিৰ্ণয় কৰে সেই শব্দবোৰকেই [illegible] পুংলিংগ বোলা হয়।

[illegible] দেউতা, শশুৰ, [illegible] মোমাইদেউ, মামা, [illegible] ককাইদেউ, [illegible] স্বৰ্গদেউ, [illegible] দদাইদেউ, [illegible] পুৰুষ, [illegible] ৰজা ।

2. [illegible] (স্ত্ৰী লিংগ) সাধাৰণতে যিবোৰ শব্দই স্ত্ৰী প্ৰজাতি বা স্ত্ৰী বাচক শব্দক চিনাক্ত কৰে তেনে শব্দকে [illegible] স্ত্ৰীংগ বোলে।

[illegible] আইতা, [illegible] বাইদেউ, [illegible] মহিলা, [illegible] গাভৰু , [illegible] পত্নী , [illegible] ভণ্টি।

3. [illegible] উভয় লিংগঃ- সকলো ভাষাৰে এনে কিছু শব্দ অছে যিবোৰে স্ত্ৰী বাচক আৰু পুৰুষ বাচক দুয়োটা নিৰ্ণয় কৰে তেনে শব্দবোৰকে [illegible] উভয় লিংগ বোলে। অৱশ্যে তাই ভাষাৰ ক্ষেত্ৰত উভয় লিংগ বাচক শব্দবোৰ সদায় পুংলিংগ বা স্ত্ৰীংগবাচক শব্দবোৰ আগত বা পাছত সহকাৰী শব্দ ৰূপেহে সংযোগ হয়।

উদাহৰণঃ-

	[illegible]	সন্তান	[illegible]	পুত্ৰ সন্তান	[illegible]	কন্যা সন্তান
	[illegible]	কনিষ্ঠ	[illegible]	ভাই	[illegible]	ভণ্টি
	[illegible]	সন্মানীয়	[illegible]	মহাশয়	[illegible]	মহাশয়া

4. [illegible] ক্লীৱ লিংগঃ- সাধাণেতে যিবোৰ নিজীৱ অথবা জড় বিশেয্য বুজোৱা শব্দবোৰকে [illegible] ক্লীৱ লিংগ বোলে।[illegible] কলম পেঁপা, বাঁহী

[illegible] ফনি

[illegible] ঢোল

[illegible] ফলি

[illegible] কিতাপ

[illegible] টুপি

[illegible]

পাঠ- ১২ ঃ

𑜆𑜢𑜤𑜫 12

𑜉𑜢𑜤𑜫 𑜉𑜣 (লিংগ)

অসমীয়া ভাষা বা অনান্য ভাষাৰ দৰে টাই ভাষাটো লিংগ চাৰিপ্ৰকাৰঃ

1. 𑜉𑜢𑜤𑜫 𑜉𑜣 𑜆𑜥 (পুং লিংগ),
2. 𑜉𑜢𑜤𑜫 𑜓𑜢𑜤𑜫 (স্ত্ৰী লিংগ)

টাই ভাষাত অৱশ্যে লিংগ বিভাজনৰ এই চাৰি প্ৰকাৰৰ উপৰিও আৰু দুই প্ৰকাৰে কৰা হয়। অথাৎ নিৰ্দিষ্ট পুৰুষ বাচক শব্দ আৰু স্ত্ৰীবাচক শব্দৰ লগত অনান্য শব্দ সংযোগ কৰি পুং লিংগ আৰু স্ত্ৰীলিংগ নিৰ্ণয় কৰা হয়।

উদাহৰণঃ-

𑜆𑜥 𑜓𑜢𑜫 পুৰুষ	𑜆𑜥 𑜓𑜢𑜤𑜫 নাৰী
𑜆𑜥 𑜀𑜠 দৰা	𑜆𑜥 𑜌𑜢 কইনা

ইয়াৰ উপৰিও জীৱ-জন্তুৰ অথাৎ দুঠেখীয়াৰ ক্ষেত্ৰত 𑜆𑜥 শব্দটোৱে অৰু চাৰিঠেঙীয়াৰ ক্ষেত্ৰত 𑜁𑜢𑜉𑜫 শব্দটোৱে পুংলিংগ বুজায় অৱশ্যে স্ত্ৰী লিংগ বুজাবলৈ 𑜄𑜦𑜀𑜫 শব্দটো সংযোগ কৰা হয়। উদাহৰণঃ-

দুঠেঙীয়া জীৱৰ ক্ষেত্ৰত ঃ-

𑜉𑜠𑜫 𑜆𑜥 ডাকুৰা কুকুৰা	𑜉𑜠𑜫 𑜄𑜦𑜀𑜫 মাইকী কুকুৰা
𑜑𑜉𑜫 𑜆𑜥 মতা চৰাই	𑜑𑜉𑜫 𑜄𑜦𑜀𑜫 মাইকী চৰাই

চাৰিঠেঙীয়াৰ ক্ষেত্ৰতঃ-

𑜈𑜫 𑜁𑜢𑜉𑜫 মতা ম'হ	𑜈𑜫 𑜄𑜦𑜀𑜫 মাইকী ম'হ
𑜌𑜢 𑜁𑜢𑜉𑜫 হৰিণ	𑜌𑜢 𑜄𑜦𑜀𑜫 হৰিণী

টাই ভাষাৰ এনেদৰে লিংগ বিভাজন কৰা হয় যদিও কিছুমান প্ৰকৃলতে পুং লিংগ নে স্ত্ৰী লিংগ নজনা স্বত্বেও চন্দ্ৰ, সূৰ্যৰ দৰে শব্দবোৰক দেৱতাৰূপে জ্ঞান কৰি পুং লিংগত ধৰা হয় আৰু কিছুমান শব্দক দেৱীৰূপে জ্ঞান কৰি স্ত্ৰীলিংগত ধৰা হয়।

উদাহৰণঃ-

𑜆𑜥𑜓𑜫 𑜓𑜥𑜓𑜫 চন্দ্ৰ দেৱতা	𑜆𑜥𑜓𑜫 𑜋𑜓𑜫 সূৰ্য দেৱতা
𑜄𑜦𑜀𑜫 𑜓𑜫 নদী মাতৃ	𑜄𑜦𑜀𑜫 𑜎𑜢𑜉𑜫 আখৰ, বৰ্ণ।

𑜆𑜥𑜓𑜫 𑜎𑜢𑜉𑜫 𑜆𑜥𑜓𑜫 𑜎𑜫 𑜈𑜥 𑜑𑜫

পাঠ- ১৩ঃ
𑜆𑜢𑜤𑜀𑜫 13

𑜀𑜪 𑜁𑜞𑜪 (বচন)

অসমীয়া ভাষা বা অনান্য ভাষাৰ দৰে টাই ভাষাটো বচন দুই প্ৰকাৰঃ

(𑜀) 𑜁𑜞𑜪 𑜁𑜤𑜂𑜫 একবচন আৰু 𑜁𑜞𑜪 𑜎𑜩 বহুবচন।

𑜁𑜞𑜪 𑜁𑜤𑜂𑜫 একবচনঃ- একবচন বুজাবৰ বাবে 𑜀𑜥𑜂𑜫 সহায়ক শব্দ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

𑜁𑜞𑜪 𑜁𑜤𑜂𑜫 একবচনৰ উদাহৰণঃ-

𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜃𑜢𑜂𑜫 𑜀𑜥𑜂𑜫 𑜑𑜧 𑜑𑜧/ এজন মানুহ আহিছে।

(𑜁) 𑜁𑜞𑜪 𑜎𑜩 বহুবচনঃ বহুবচন বুজাবৰ বাবে টাই ভাষাত 𑜃𑜪, 𑜃𑜪𑜃𑜪, 𑜎𑜩, 𑜎𑜩𑜎𑜩, 𑜀𑜪 𑜇𑜤𑜂𑜫, 𑜈𑜂𑜫 𑜇𑜤𑜂𑜫, 𑜄𑜂𑜫 𑜉𑜣𑜂𑜫, 𑜄𑜂𑜫 𑜎𑜩, 𑜄𑜂𑜫 𑜉𑜥𑜃𑜫 আদি সহায়ক শব্দ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

1. 𑜃𑜪 (নাম) বহুত
2. 𑜃𑜪𑜃𑜪 (নাম নাম) বহুত বেছি
3. 𑜎𑜩 (লাই) বহু সংখ্যক
4. 𑜎𑜩𑜎𑜩 (লাই লাই) বহু বেছি সংখ্যক
5. 𑜀𑜪 𑜇𑜤𑜂𑜫 (কাম ফং) কিছুমান
6. 𑜄𑜂𑜫 𑜉𑜣𑜂𑜫 (তাং মীং) সকলো
7. 𑜄𑜂𑜫 𑜎𑜩 (তাং লাই) সকলো
8. 𑜄𑜂𑜫 𑜉𑜥𑜃𑜫 গোটেই, মুঠ

[illegible]

[illegible] বহুবচনৰ উদাহৰণঃ

[illegible]/	ইয়াত বহুত মানুহ আছে।
[illegible]/	আমাৰ ঘৰত বহুত মানুহ আছে।
[illegible]/	তাত বহুত মানুহ আছে।
[illegible]/	তত অনেক মানুহ আছে।
[illegible]/	মানুহবোৰ বৰ দুখীয়া।
[illegible]/	সকলো মানুহ টিংখাঙলৈ গৈছে।
[illegible]/	গোটেই মানুহবোৰ বজাৰলৈ গ'ল।

এই শব্দসমূৰ উপৰিও ব্যক্তি তথা প্ৰাণীবাচক শব্দবোৰৰ পাছত [illegible] (ফুং) [illegible] (পুক) [illegible] (ছাম) কোনো বস্তুৰ যোৰ বুজানলৈ [illegible], [illegible], [illegible] (ফাউ বান) , মূঠি জাতীয় বস্তুৰ পৰিমান বুজাবলৈ [illegible] (তন) শব্দ প্ৰয়োগ কৰা হয়।

তাই ভাষাত বচনৰ প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত আন এক উল্লেখযোগ্য দিশ হ'ল- কেতিয়াবা তৃতীয় পুৰুষৰ শব্দৰ উপৰি প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় পুৰুষৰ শব্দৰ সংযোগত একবচনাত্মক শব্দবোৰ বহু বচন বুজায়। উদাহৰণঃ-

[illegible] আমাৰ বেগবিলাক

[illegible] তোমালোকৰ বেগবিলাক।

[illegible] সিহঁতৰ বেগবিলাক।

আনহাতে আকৌ কোনো সময়ত কোনো বাক্যত একবচনেই হওঁক বা বহুবচনেই হওঁক বাক্যটোৰ পূৰ্বৰ অনুমানৰ পৰাহে ধৰিব পৰা যায়। অথাৎ বাক্য শাৰীৰ বিশেষ্য শব্দৰ পাছত [illegible] শব্দ যোগ হ'লে অৱশ্যে সেই শব্দটোক একবচনযুক্ত বুলি ধৰা হয়। উদাহৰণঃ-

[illegible]/

তেওঁ আহি গৰুটোক শুই থকা দেখিছিল।

পাঠ- ১৪ ঃ
𑜓𑜣𑜀𑜫 14

টাই ভাষাত প্ৰত্যয় বুজোৱা কিছুমান সহায়ক শব্দ (উদাহৰণ সহ)ঃ

𑜀𑜥 (কূ) — যোৰা (বস্তুৰ আকাৰ একে হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত)

উদাহৰণঃ- তোমাৰ খাৰুযোৰ ধুনীয়া।

𑜀𑜥 𑜈𑜦𑜂𑜫 𑜉𑜧 𑜏𑜦𑜐𑜫/ কূ বেং মাউ ছেঞ্।

𑜀𑜥𑜆𑜫 (কুপ) — যোৰা (বস্তুৰ আকাৰ একে নহ'লে)

উদাহৰণঃ- মোৰ বেগত কিতাপ কলম এযোৰ আছে।

𑜄𑜣 𑜌𑜤𑜂𑜫 𑜀𑜧 𑜊𑜂𑜫 𑜀𑜤𑜆𑜫 𑜆𑜣 𑜆𑜆𑜫 𑜎𑜢𑜀𑜫 তী থুং কাও জাং কুপপী পাপ লিক।

𑜆𑜂𑜫 (পাং) — যোৰা (জীৱ জন্তুৰ ক্ষেত্ৰত)

উদাহৰণঃ- তুমি দেখা গৰু হাল আমাৰ।

𑜑𑜥 𑜉𑜧 𑜑𑜃𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜑𑜥 𑜍𑜧 হু মাউ হান পাং হু ৰাও।

𑜀𑜨 (ক) — জন (মানুহৰ ক্ষেত্ৰত)

উদাহৰণঃ-এজন মানুহ আহিছে।

𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜀𑜨 𑜎𑜣𑜂𑜫 𑜉 𑜉 কুন ক লীং মা মা।

𑜄𑜤𑜍𑜫 (তুৰ) — টা (জীৱ-জন্তুৰ ক্ষেত্ৰত)

উদাহৰণঃ-গৰুটোৱে ফুল খাইছে।

𑜄𑜤𑜍𑜫 𑜑𑜥 𑜀𑜢𑜃𑜫 𑜉𑜀𑜫 𑜒𑜍/ তুৰ হু কিন মক এ্ৰা।

𑜆𑜤𑜀𑜫 (পুক) — দল (মানুহ, জীৱ-জন্তু দুয়োটাৰ ক্ষেত্ৰত)

উদাহৰণঃ-মানুহ দল এইফালে আহিছে।

𑜆𑜤𑜀𑜫 𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜉 𑜆 𑜃𑜩/ পুক কুন মা পা নাই।

𑜇𑜤𑜂𑜫 (ফুং) — জাক (মানুহ, জীৱ-জন্তু দুয়োটাৰ ক্ষেত্ৰত)

উদাহৰণঃ- মানুহবোৰ আমাৰ সম্বন্ধীয়।

𑜇𑜤𑜂𑜫 𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜁𑜧 𑜆𑜣 𑜃𑜂𑜫 𑜍𑜧/ ফুং কুন খাও পী নং ৰাও।

𑜉𑜤𑜀𑜫 (মুক) — মখা (জন্তুৰক্ষেত্ৰত) উদাহৰণঃ-গছৰ ওপৰত বান্দৰ মখা বহি আছে।

𑜉𑜤𑜀𑜫 𑜎𑜢𑜂𑜫 𑜄𑜣 𑜃𑜨𑜍𑜫 𑜄𑜤𑜃𑜫 𑜉𑜩/ মুক লিং তী নৌৰ তুন মাই।

𑜋𑜤𑜉𑜫 (চুম) — জুম (মানুহ, জীৱ-জন্তু দুয়োটাৰ ক্ষেত্ৰত)

উদাহৰণঃ-পথাৰত গৰু জুম আছে। 𑜋𑜤𑜉𑜫 𑜑𑜥 𑜕𑜂𑜫 𑜄𑜣 𑜃/ চুম হু য়াং তী না।

[illegible] (ছাম) চাম (সম বয়সীয়াৰ ক্ষেত্ৰত)

উদাহৰণঃ- মই বজাৰলৈ লগৰীয়াৰ লগত যাম।

[illegible]/

কাও তাক কা তী কাত লয় ছাম ক' কাও।

[illegible] (পান) (সৰু টোপোলাৰ ক্ষেত্ৰত)

উদাহৰণঃ- মোৰ সৰু কাগজৰ টোপোলাটো ক'ত?

[illegible]/ মাউ বাই পান চে কাও তী থাও।

[illegible] (পুক) (ডাঙৰ টোপোলাৰ ক্ষেত্ৰত)

উদাহৰণঃ-তুমি কিহৰ ডাঙৰ টোপোলা আনিছা।

[illegible] / মাউ আউ মা পুক কা ছাং?

[illegible] (নিম) (মুঠি বুজাবলৈ)

উদাহৰণঃ-মই এমুঠি শাক আনিছো।

[illegible]/ কাও আউ মা নিম ফাক।

[illegible] (খত) (জাপি সৰুকৈ বন্ধা টোপোলা বুজাবলৈ)

উদাহৰণঃ-মই মিঠাইৰ টোপোলা আনিছোঁ।

[illegible]/ কাও আউ মা মা খত পেং।

[illegible] (হ) (ৰচিৰে বন্ধা টোপোলা বুজাবলৈ)

মই ভাতৰ টোপোলা আনিছোঁ।

[illegible]/ কাও আউ মা হ খাও।

[illegible] (হুই) (ঘূৰণীয়া বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত)

আমলখি খাবলৈ ভাল লাগে।

[illegible]/ কিন হুই মাক খাম বান।

[illegible] (মিত) (চাহ পাত,চেনীৰ দৰে বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত) মই এবাৰ চাহ খাওঁ।

[illegible]/ কাও কিন নাম নিংপুক লীং।

[illegible] (মাই) (পাতৰ ক্ষেত্ৰত) গৰুৱে ঘাঁহ খায়।

[illegible]/ হ কিন এৱা মাই।

[illegible] (তুন) (গছৰ ক্ষেত্ৰত)

ৰামে এজোপা গছ কাটি আছিল

[illegible]

[illegible] / ৰাম ফান তুন মাই উ য়াউ।

[illegible] (লাম) — (বাঁহ-কাঠ দীঘলীয়া বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত)
হাং কাও হাউ মা মাই তুন লীং।

[illegible] (থুম) — (টুকুৰা বা কাঠৰ ক্ষেত্ৰত)
ইয়াত কাঠৰ টুকুৰা এটা আছে।
[illegible] / তী নাই য়াং মাই থুম লীং।

[illegible] (কন) — (টুকুৰা, মাটি, গুৰ আদিৰ ক্ষেত্ৰত) মোক গুৰ এটুকুৰা দিয়া।
[illegible] / হাং কাও হাউ মা অয় কন লীং।

[illegible] (কিপ) — (টুকুৰা, মাছ-মাংস আদিৰ ক্ষেত্ৰত) মোক মাংস এটুকুৰা দিয়া।
[illegible] / হাং কাও হাউ মা নীৰ কিপ লীং।

[illegible] (খন) — (ডাঙৰ মোঠা বুজাবলৈ) ঘাঁহৰ এই ডাঙৰ মোঠাটো আমাৰ।
[illegible] / নাই খন এগ্ৰা ৰাও।

[illegible] (লেম) — (যাঠি বা বেজি বুজাবলৈ) মোক এডাল যাঠি দিয়া।
[illegible] / হাং কাও হাউ মা ৰক লেম লীং।

[illegible] (ছিন) — (চুলিৰ ক্ষেত্ৰত) এইডাল মোৰ চুলি। [illegible] / নাই ছিগ্ৰ্‌ ৰু কাও।

[illegible] (ছাই) — (ৰচীৰ দৰে দীঘল বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত) তোমাৰ চেইনডাল ধুনীয়া।
[illegible] / ছাই পয় মাউ ছেন।

[illegible] (খ') — (কথাৰ ক্ষেত্ৰত) সি কি বিষযত কথা কৈছিল।
[illegible] / মান বা খ' খাম ছাং?

[illegible] (কাম) — (এষাৰ কথা বুজাবলৈ) তোমাক কথা এষাৰ কম আহাচোন।
[illegible] / হাং মাউ কাও তাক বা খাম কাম লীং।

[illegible] (ৰান) — (ঘৰৰ মহলাৰ ক্ষেত্ৰত) আমি দুমহলীয়া ঘৰৰ ওপৰত আছোঁ।
[illegible] / ৰাও য়াং নীৰ ছং ৰান ৰীন।

[illegible] (ৰং) — (কোঠাৰ ক্ষেত্ৰত) ইয়াত তিনিটা কোঠা আছে।

[illegible]

𑜄𑜣 𑜃𑜩 𑜊𑜂𑜫 𑜋𑜪 𑜍𑜤𑜂𑜫/ তী নাই য়াং ছাম ৰং।

𑜎𑜂𑜫 (লাং) — (ঘৰৰ ক্ষেত্ৰত) তোমালোকৰ চুবুৰিত কেইঘৰ আছে?

𑜄𑜣 𑜋𑜥 𑜊𑜥 𑜊𑜂𑜫 𑜀𑜣 𑜎𑜂𑜫 𑜍𑜧𑜃𑜫/ তী ছু য়ু য়াং কী লাং ৰৌণ?

𑜋𑜩 (চয়) — (টকাৰ গোট বুজাবলৈ) মোৰ লগত ১৪০ টকা আছে।

𑜄𑜂𑜫 𑜀𑜧 𑜊𑜂𑜫 𑜒𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜩 𑜎𑜧𑜂𑜫/তাং কাও য়াং ঊীন চয় লৌং।

𑜂𑜩 (ঙাই) — (এসাঁজ ভাতৰ ক্ষেত্ৰত) 𑜄𑜣 𑜍𑜧𑜃𑜫 𑜍𑜧 𑜀𑜃𑜫 𑜁𑜧 𑜂𑜩 𑜎𑜧𑜂𑜫/
তী ৰৌন ৰাও কন খাও ঙাই লৌং।

𑜀𑜧𑜀𑜫 (কৌক) — (পানীৰ ক্ষেত্ৰত) মই পানী এগিলাছ খাম।

𑜀𑜧 𑜄𑜀𑜫 𑜀𑜢𑜃𑜫 𑜃𑜪 𑜀𑜧𑜀𑜫 𑜎𑜧𑜂𑜫/ কাও তাক কিন নাম কৌক লৌং।

𑜒𑜦𑜆𑜫 (এপ) — (এটেমাৰ ক্ষেত্ৰত) মোৰ এটেমা বিস্কুট আছে।

𑜒𑜃𑜫 𑜀𑜧 𑜊𑜂𑜫 𑜆𑜦𑜂𑜫 𑜒𑜦𑜆𑜫 𑜎𑜧𑜂𑜫/ আন কাও য়াং পেং এপ লৌং

𑜉𑜨𑜀𑜫 (মক) — (চুঙাৰ ক্ষেত্ৰত) সি এচুঙা পানী আনিছে।

𑜉𑜃𑜫 𑜒𑜧 𑜉𑜡 𑜃𑜪 𑜉𑜨𑜀𑜫 𑜎𑜧𑜂𑜫/ মান আও মা নাম মক লৌং।

𑜍𑜧𑜍𑜫(ৰৌৰ) — (কলৰ ঠোকৰ ক্ষেত্ৰত) আমাৰ এঠোক কল আছে।

𑜄𑜣 𑜍𑜧𑜃𑜫 𑜍𑜧 𑜊𑜂𑜫 𑜀𑜩 𑜍𑜧𑜍𑜫 𑜎𑜧𑜂𑜫/ তী ৰৌন ৰাও য়াং ৰৌৰ লৌং।

𑜁𑜥 (খু) — (ফুলৰ থোপা আদিৰ ক্ষেত্ৰত) ফুলৰ থোপাটো ধুনীয়া।

𑜁𑜥 𑜆𑜨𑜀𑜫 𑜐𑜡 𑜃𑜩 𑜋𑜦𑜐𑜫/ খু পক ঞা নাই ছেঞ্।

𑜇𑜧𑜃𑜫 (ফৌন) — (কাপোৰৰ ক্ষেত্ৰত) শাৰীখন বহল।

𑜇𑜧𑜃𑜫 𑜇𑜤𑜀𑜫 𑜃𑜩 𑜀𑜂𑜫/ফৌন ফুক নাই কাং।

𑜒𑜃𑜫 (আন) — (বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত) তোমাৰ ঘৰত কি কি বস্তু আছে?

𑜄𑜣 𑜍𑜧𑜃𑜫 𑜉𑜧 𑜊𑜂𑜫 𑜑𑜤𑜂𑜫 𑜀𑜣 𑜒𑜃𑜫/ তী ৰৌন মাউ য়াং কী লাং?

𑜋𑜤𑜂𑜫 (ছং) — (বাছকেটৰ ক্ষেত্ৰত)

𑜄𑜣 𑜃𑜧 𑜋𑜤𑜂𑜫 𑜃𑜃𑜫 𑜀𑜡 𑜋𑜂𑜫 𑜊𑜂𑜫 𑜃𑜦/ তী নাউ ছং নান কা ছাং য়াং নে?

পাঠ- ১৫ ঃ

[illegible] 15

কিছুমান টাই শব্দৰ অৰ্থঃ-

[illegible]	থয়	প্ৰশ্ন
[illegible]	ক’	বিস্তৃত
[illegible]	আই	লাজ
[illegible]	আং	বাঞ্চা
[illegible]	আং কা	সামৰ্থ
[illegible]	আন না	আগত
[illegible]	আম ছু ছিন	ধৰ্ম
[illegible]	ই-উ	এইটো
[illegible]	উত	সুখ
[illegible]	আ পেত	পাপ
[illegible]	অন	সৰু
[illegible]	বান	গাওঁ
[illegible]	ইত	আশা
[illegible]	আ নাই	এইটো
[illegible]	আ নান	তাত
[illegible]	আ নিক	দুখ
[illegible]	আ ৰং	পূণ্য
[illegible]	অক	ওলোৱা
[illegible]	অ’	অমৃত

[illegible]

𑜀𑜃𑜫	কান	আৰম্ভ হোৱা
𑜀𑜤𑜂𑜫 𑜋𑜧	কুঞ্ চাউ	সন্তোষ
𑜀𑜩	কাই	দূৰ
𑜀𑜥	কূ	ভয়
𑜀𑜣𑜍𑜫	কীৰ	শকত
𑜀𑜨𑜩	কয়	অন্ত কৰা
𑜀𑜣	কী	অসন্তোষ
𑜀𑜣 𑜎𑜂𑜫	কী লাং	ওচৰ
𑜀𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜤	কিন চু	অজ্ঞান
𑜀𑜤𑜂𑜫	কং	বিহ
𑜀𑜠 𑜃𑜥𑜍𑜫	কা নূ	ওপৰ
𑜁𑜧	খাও	ইচ্ছা
𑜁𑜠 𑜎𑜢𑜀𑜫	খা লিক	লিগিৰা
𑜁𑜠 𑜍𑜢𑜂𑜫	খা ক্ৰিং	লিগিৰী
𑜁𑜦	খে	নদী
𑜁𑜨𑜩	খয়	নাশ হোৱা
𑜁𑜣𑜍𑜫	খীৰ	লতা
𑜁𑜪	খাম	সোণ
𑜂𑜪	ঙাম	সুন্দৰ
𑜂𑜩	ঙাই	সহজ
𑜂𑜠 𑜍𑜩	ঙা ৰাই	নৰক
𑜂𑜩 𑜏𑜣	ঙাই ছী	বিযোৰ
𑜃𑜠	না	ডাঠ
𑜃𑜨𑜩	নয়	সৰু
𑜃𑜧	নাউ	ভিতৰ
𑜃𑜢𑜧 𑜎𑜣𑜍𑜫	নিও লীৰ	কৃপন
𑜄𑜤 𑜍𑜤 𑜆𑜀𑜫	তু ৰু পাক	ভুল-ভ্ৰান্তি

তে
তৌন
তাউ জু
পাং
পা ছাই
পিক মান
পিন
পং খাপ
পা খা
পী
পীন
ফান
ফু চাই
ফু য়িং
ফা
ফা চিত
ফা নয়
ফা ছিন
ফা ছীৰ
ফা ৰূ
ফক
জাউ
জম
লট
বান
বাও

সাঁচা
চেতন, গছ
আশীৰ্বাদ কৰা
নিমন্ত্ৰণ
বাও ফাল
অপ্ৰীতি
সৃষ্টি
আন্ধাৰ
সোঁ ফাল
শকত
আন
সপোন
পুৰুষ
ছোৱালী
কাপোৰ
গামোছা
চুৰিয়া
মেখেলা
চোলা
পাগুৰী
কুন্ধচ
দীঘল
লেৰেলা
চুটি
গাওঁ
ডেকা

𑜉𑜃𑜫	মন	মূগা
𑜉𑜣	মী	ধনী
𑜉𑜣	মী	কড়ী
𑜉𑜧	মাউ	নতুন
𑜋𑜤𑜂𑜫	ছুং	ওখ
𑜒𑜩	আই	লাজ
𑜒𑜨 𑜁𑜦𑜨	আও খ’	অতি হেপাহেৰে
𑜒𑜀𑜫	আক	সমৰ্থ
𑜒𑜪	আম	মোহ
𑜒𑜠 𑜆𑜦𑜄𑜫	আ পেত	পাপী
𑜒𑜠 𑜒𑜢𑜀𑜫	আ ইক	নিৰ্দ্দোষ
𑜒𑜠 𑜍𑜨𑜂𑜫	আ ৰং	পূণ্য
𑜒𑜤𑜀𑜫	আক	আপোন
𑜒𑜢𑜀𑜫	ইক	ভৰষা, আশা
𑜒𑜢𑜧	ইও	লাজ দিয়া
𑜒𑜤	উ	শলাগ লোৱা
𑜒𑜤 𑜋𑜧	উ চাউ	মনৰ সন্তোষ
𑜒𑜤𑜃𑜫	উন	আনন্দ কৰা
𑜒𑜤𑜉𑜫	উম	উৎসৰ্গা কৰা
𑜒𑜤𑜩	উই	হুমুনিয়াহ
𑜒𑜦	এ	ভ্ৰও ধৰা
𑜒𑜢𑜆𑜫	ইপ	কষ্ট পোৱা
𑜀𑜠	কা	দুখ
𑜀𑜃𑜫 𑜃𑜩	কান নাই	এইটো
𑜀𑜆𑜫 𑜀𑜤𑜆𑜫	কাপ কুপ	হাই-কাজিয়া কৰা
𑜀𑜪	কাম	বাধা দিয়া, ভাগ্য
𑜀𑜪 𑜀𑜧 𑜊𑜦𑜨	কাম কাউ জ’	চিন্তা কৰা

𑜀𑜠𑜉𑜫 𑜇𑜂𑜫	কাম ফং	কিছুমান
𑜀𑜣	কী	অসন্তুষ
𑜀𑜢𑜃𑜫 𑜎𑜠𑜨	কিন লাও	প্রতিজ্ঞা কৰা
𑜀𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜤	কিন চু	অজ্ঞান
𑜀𑜢𑜉𑜫	কিম	উপভোগ কৰা
𑜀𑜢𑜉𑜫 𑜀𑜢𑜨	কিম কিও	অতিকে শোভনীয়
𑜀𑜥	কূ	ভয় কৰা
𑜀𑜤𑜀𑜫	কুক	অতি মৰম দেখুৱা
𑜀𑜤𑜂𑜫	কুং	প্ৰশংসা কৰা
𑜀𑜤𑜃𑜫	কুন	আত্মসমৰ্পণ কৰা
𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜉𑜠	কুন মা	অজ্ঞান
𑜀𑜤𑜄𑜫	কুত	কপটীয়া
𑜄𑜠𑜂𑜫	তাং	পৰামৰ্শ
𑜄𑜠𑜃𑜫	তান	কোৰা
𑜄𑜠𑜃𑜫 𑜄𑜠 𑜈𑜠𑜨 𑜓𑜩	(তান তা বাও দাই)	চকুত জলমলাই ধৰা
𑜄𑜠𑜆𑜫	(তাপ)	ক্ৰোধ এৰা
𑜄𑜠𑜉𑜫	(তাম)	মনৰ ইচ্ছা
𑜄𑜦𑜀𑜫	(তেক)	সন্তোষিত
𑜄𑜧𑜍𑜫	(তৌৰ)	অবোধ
𑜄𑜤𑜀𑜫	(তুক)	ভাগৰ লগা
𑜄𑜤𑜂𑜫	(তুং)	মানুহে হেচা দিয়া
𑜄	(ত)	যুঁজ কৰা
𑜄𑜧𑜃𑜫	(তৌন)	সাৰ পোৱা
𑜄𑜩 𑜎𑜤𑜃𑜫 𑜄𑜩 𑜎𑜥	(তাই লুন তাই লু)	পলাই পত্ৰং দিয়া
𑜄𑜧𑜃𑜫	(তৌন)	চেতনা
𑜄𑜠𑜨 𑜎𑜠𑜂𑜫	(তাউ লাং)	লঘোণ দিয়া

𑜄𑜀𑜫	(তক)	সহায় কৰা
𑜄𑜂𑜫	(তং)	বিবেচনা কৰা
𑜄𑜃𑜫	(তন)	আদৰ
𑜄𑜪	(তম)	লগ বিচৰা
𑜆𑜡	(পা)	আঁৰ হোৱা
𑜆𑜂𑜫	(পাং)	ধ্বংশ হোৱা
𑜆𑜢𑜀𑜫 𑜉𑜃𑜫	(পিক মান)	অপ্রীতি
𑜆𑜢𑜀𑜫 𑜉𑜃𑜫	(পিক মান)	সহি থকা
𑜆𑜢𑜀𑜫 𑜆𑜩	(পিক পাই)	পাছ হোঁহোকা, পলোৱা
𑜆𑜢𑜂𑜫	(পিং)	চেনেহ
𑜆𑜢𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫	(পিং কান)	মৰম কৰা
𑜆𑜢𑜃𑜫	(পিন)	স্রজন কৰা
𑜆𑜢𑜃𑜫 𑜂𑜃𑜫	(পিন ঙান)	লগ বিচৰা
𑜆𑜢𑜃𑜫 𑜃𑜨𑜀𑜫	(পিন নক)	দোষ লগা
𑜆𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜃𑜫	(পিন চান)	দুখ লগা
𑜆𑜢𑜄𑜫	(পিত)	গাত লগা
𑜆𑜣𑜃𑜫 𑜏𑜃𑜫	(পীন ছান)	সন্দেহ কৰা
𑜆𑜦	(পে)	জয় কৰা
𑜆𑜦𑜡	(প)	যশস্যা
𑜆𑜦𑜡 𑜉𑜢𑜂𑜫	(প মিং)	আৰ্শীবাদ দিয়া
𑜆𑜩	(পাই)	সেৱা কৰা
𑜆𑜧	(পাউ)	শাও দিয়া
𑜆𑜢𑜧 𑜎𑜤𑜉𑜫	(পিও লম)	আনন্দত থকা
𑜆𑜤𑜂𑜫	(পং)	সৰল
𑜇𑜞𑜤𑜂𑜫 𑜉𑜩	(ফ্রং মাই)	মৈদাম দিয়া
𑜇𑜃𑜫	(ফান)	স্বজন কৰা
𑜇𑜃𑜫	(ফান)	স্বপ্ন

		জাত নষ্ট হোৱা
𑜇𑜃𑜫 𑜋𑜤𑜉𑜫	(ফান ছুম)	হেঁচা হেঁচিকৈ থকা
𑜇𑜪	(ফাম)	ভুল
𑜇𑜢𑜄𑜫	(ফিত)	দৰিদ্ৰ
𑜇𑜤 𑜇𑜃𑜫	(ফু ফান)	হাত ধৰা-ধৰিকৈ যোৱা
𑜇𑜧𑜍𑜫	(ফৌৰ)	জন্ম দিয়া
𑜇𑜤𑜀𑜫	(ফুক)	বিদ্ৰোহ কৰা
𑜇𑜤𑜃𑜫	(ফুন)	বাঞ্চা কৰা
𑜇𑜧	(ফাউ)	গহীনহৈ থকা
𑜇𑜨𑜃𑜫	(ফন)	বলিয়া হোৱা
𑜈	(বা)	বিনীত ভাৱে প্ৰাৰ্থনা কৰা
𑜈 𑜄𑜃𑜫 𑜐𑜧	(বা তান ঞাউ)	প্ৰাৰ্থনা কৰা
𑜈𑜃𑜫	(বান)	জয় কৰা
𑜈𑜣	(বী)	হাইৰাণ হোৱা
𑜈𑜢𑜀𑜫	(বিক)	অজ্ঞান
𑜈𑜤	(বু)	বলিয়া
𑜈𑜤𑜃𑜫	(বুন)	পাপৰ ফল ভোগ কৰা
𑜈𑜤𑜄𑜫	(বুত)	নিন্দাকৰা
𑜈𑜦	(বে)	নিন্দা নকৰা
𑜈𑜧	(বাও চু)	প্ৰাৰ্থনা কৰা
𑜈𑜨𑜩	(বয়)	সন্মান দেখুওৱা
𑜈𑜨𑜂𑜫	(বঞ)	বিচুত্তি হোৱা
𑜉𑜤𑜃𑜫	(মুন)	দৰিদ্ৰ হোৱা
𑜄𑜀𑜫 𑜒𑜢𑜆𑜫 𑜄𑜀𑜫	তাক ইপ তাক	সুখী হোৱা।
𑜉𑜩𑜃𑜫	(মৌন)	মৰম কৰা
𑜉𑜦 𑜀𑜃𑜫	(মে কান)	আদৰ কৰা
𑜉𑜦 𑜍𑜂𑜫	(মে ৰাং)	

𑜉𑜨𑜃𑜫	(মন)	বিশ্বাস কৰা
𑜉𑜩	(মই)	ভাগৰ লগা
𑜉𑜩𑜂𑜫	(মঞ)	মইমতালি
𑜊𑜠	(জা)	বাধা দিয়া
𑜊𑜠 𑜎𑜨𑜃𑜫 𑜁𑜠	(জা লন খা)	হাক দিয়া
𑜊𑜢𑜆𑜫	(জিপ)	খোজত খোজ মিলোৱা
𑜊𑜣𑜍𑜫	(জীৰ)	ক্ষমতাশালী
𑜦𑜊𑜠	(জ)	প্ৰশংসা কৰা
𑜊𑜧	(জাউ)	অন্ত কৰা
𑜊𑜨𑜀𑜫	(জক)	ভয় খোৱা
𑜊𑜨𑜈𑜫	(জাও)	ভুমুকা ভূমুকি কৰা
𑜋𑜂𑜫	(চাং)	বেজাৰ পোৱা
𑜋𑜄𑜫	(চাত)	উকি মৰা
𑜋𑜢𑜆𑜫	(চিপ)	বিচৰা
𑜋𑜤𑜃𑜫	(চুন)	বিচ্যুতি
𑜋𑜤𑜆𑜫	(চুপ)	চুমা খোৱা
𑜋𑜤𑜪	(চুম)	মৰম, প্ৰীতি
𑜋𑜤𑜪 𑜀𑜃𑜫	(চুম কান)	মৰম কৰা
𑜋𑜤𑜪 𑜍𑜆𑜫	(চুম ৰাপ)	অদৰণি
𑜋𑜧 𑜦𑜂𑜠	(চাউ ঙ)	মন কোঁচ খাই উলতি অহা
𑜋𑜢𑜈𑜫	(চিও)	নীতিৰে আচৰণ কৰা
𑜋𑜨𑜂𑜫 𑜦𑜋	(চং চে)	সাৱধানে কাম কৰা
𑜌𑜢𑜃𑜫	(থিন)	দণ্ড কৰা
𑜌𑜤𑜂𑜫	(থুং)	পৰম্পৰা, আচাৰ-ব্যৱহাৰ, নীতি-নিয়ম
𑜌𑜤𑜩 𑜋𑜧 𑜓𑜢𑜄𑜫	(থুই চাউ দিত)	বৰৰকৈ খং উঠা
𑜌𑜩	(থয়)	শান্তি বিহা
𑜌𑜨𑜩	(থই)	প্ৰশ্ন, মিছা কথা কোৱা

𑜍𑜡𑜀𑜫 𑜀𑜡𑜃𑜫	(ৰাক কান)	মৰম কৰা
𑜍𑜦	(ৰে)	আগচা
𑜎𑜡𑜀𑜫	(লাক)	খুটি, প্ৰকাশ কৰা
𑜎𑜢𑜃𑜫	(লিন)	ধেমালি কৰা
𑜎𑜢𑜂𑜫	(লিঞ্)	লৰ মৰা
𑜎𑜤	(লু)	দান কৰা
𑜎𑜤𑜃𑜫	(লুন)	ওচপ খোৱা
𑜎𑜤𑜄𑜫	(লুত)	সহ্য কৰা
𑜎𑜦𑜡	(ল')	তিৰস্কাৰ কৰা
𑜎𑜧	(লাউ)	চক খোৱা
𑜎𑜨𑜆𑜫	(লপ)	লগ পোৱা মানুহ
𑜋𑜡 𑜃𑜡	(ছা না)	উৰ্চগা কৰা
𑜋𑜢𑜄𑜫	(ছিত)	ফুটনি কৰা
𑜋𑜣𑜍𑜫	(ছীৰ)	ইচ্ছা কৰা
𑜋𑜤𑜀𑜫	(ছুক)	খোজ কাঢ়িবলৈ শিকা
𑜋𑜤𑜆𑜫 𑜉𑜣𑜍𑜫	(ছুপ মীৰ)	মনে মনে থকা
𑜋𑜤𑜂𑜫	(ছুঞ্)	হিংসা কৰা
𑜋𑜪 𑜊𑜦𑜡	(ছাম জ')	চিন্তা কৰা
𑜋𑜨𑜀𑜫	(ছক)	কৰ্কথনা কৰা
𑜋𑜨𑜂𑜫	(ছং)	ভাওধৰা
𑜋𑜨𑜆𑜫	(ছপ)	ফাঁকি ফুকা কৰা
𑜐𑜡	(ঞা)	জিকাৰ খোৱা
𑜐𑜤𑜂𑜫	(ঞুঞ)	মিচিকিয়াই হঁহা
𑜑𑜆𑜫	(হাপ)	গ্ৰহণ কৰা
𑜑𑜢𑜄𑜫	(হিত)	মৰমকৈ চোৱা
𑜀𑜢𑜆𑜫	কিপ	দন্দ কৰা

𑜋𑜨𑜂𑜫 𑜎𑜢𑜀𑜫 𑜋𑜨𑜂𑜫 𑜋𑜪 𑜂𑜫 𑜒

𑜀𑜢𑜈𑜫	কিও	তেৰাকৈ চোৱা
𑜀𑜂𑜫	কং	অধীন কৰা
𑜀𑜄𑜫	কত	সাৱটি ধৰা
𑜀𑜩	কয়	অপেক্ষা কৰা
𑜁𑜡	খা	ভয় খুউৱা
𑜁𑜡𑜀𑜫 𑜁𑜩	খাক খাই	নিস্তব্ধতা
𑜁𑜂𑜫	খাং	উত্তেজিত কৰা
𑜁𑜃𑜫	খান	যাতনা
𑜁𑜃𑜫	খান	অৱহেলা কৰা
𑜁𑜢𑜂𑜫	খিঞ্	বন্ধুত্ব কৰা
𑜁𑜢𑜂𑜫 𑜈𑜩	খিঞ্ বাই	সহায় কৰা
𑜁𑜧𑜍𑜫 𑜀𑜧𑜍𑜫	খৌৰ কৌৰ	সততে সন্দেহ কৰি থকা
𑜁𑜤𑜂𑜫	খুঞ্	গতিয়াই নিয়া
𑜁𑜧𑜄𑜫	খৌত	খেদি যোৱা
𑜁𑜩	খাই	কুৎসা কৰা
𑜁𑜡𑜈𑜫	খাউ	দেও দি যোৱা
𑜁𑜧 𑜀𑜨	খৌ ক’	বৰ দিয়া
𑜁𑜡𑜈𑜫	খাউ	ভাৰ
𑜂𑜢𑜃𑜫 𑜀𑜤	ঙিন কু	খয় খোৱা
𑜂𑜩	ঙাই	ইচ্ছা কৰা
𑜂𑜩 𑜋𑜣	ঙাই ছী	যোৰ ভঙা
𑜃𑜢𑜂𑜫	নিঞ	নিৰাপদ
𑜃𑜤𑜉𑜫	নুম	চফল মানুহ হোৱা
𑜃𑜦	নে	আত্মসমৰ্পণ কৰা
𑜃𑜩	নাই	সমিধান দিয়া
𑜃𑜀𑜫	নক	উলাহ

𑜃𑜃𑜫	নন	শোৱা
𑜄𑜀𑜫 𑜆𑜂𑜫	তাক পাং	ধ্বংশ হোৱা
𑜃𑜪 𑜃𑜂𑜫	(নাম নং)	পুখুৰী
𑜃𑜪 𑜉𑜨	(নাম ম)	নাদ
𑜃𑜪 𑜋𑜢𑜧	(নাম চিও)	দ্ৰুত সোঁত
𑜃𑜪 𑜌𑜤𑜪 𑜉𑜧𑜂𑜫	(নাম থুম মৌং)	পানী প্ৰলয়
𑜃𑜪 𑜎𑜤𑜂𑜫	(নাম লুং)	জোৱাৰ ভাটা
𑜃𑜪 𑜎𑜩	(নাম লাই)	জান-জুৰি
𑜃𑜪 𑜎𑜠 𑜎𑜩	(নাম লা লাই)	নিয়ৰ-কোঁৰলী
𑜃𑜪 𑜑𑜢𑜂𑜫	(নাম হিং)	প্ৰৱল সোঁত
𑜃𑜪 𑜑𑜤𑜂𑜫	(নাম হুং)	নৈৰ সোঁত
𑜃𑜪 𑜉𑜃𑜫	(নাম মান)	তেল
𑜃𑜪 𑜉𑜃𑜫 𑜓𑜢𑜃𑜫	(নাম মান দিন)	খাৰুৱা তেল
𑜃𑜪 𑜉𑜃𑜫 𑜀𑜄𑜫	(নাম মান কাত)	কেৰাচিন তেল
𑜃𑜪 𑜉𑜃𑜫 𑜀𑜢𑜃𑜫	(নাম মান কিন)	খোৱা তেল
𑜃𑜪 𑜉𑜃𑜫 𑜂𑜠	(নাম মান ঙা)	সৰিয়হ তেল
𑜃𑜪 𑜉𑜃𑜫 𑜉𑜀𑜫	(নাম মান মাক)	এৰা গুটিৰ তেল
𑜃𑜪 𑜉𑜃𑜫 𑜇𑜀𑜫 𑜀𑜄𑜫	(নাম মান ফাক কাত)	মিঠা তেল

পাঠ- ১৬ঃ
𑜆𑜢𑜀𑜫 16

দেশৰ লগত জড়িত শব্দঃ

𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜄𑜂𑜫 𑜉𑜢𑜂𑜫 𑜀𑜡 𑜎𑜡	(কুন তাং মৌং কা লা)	বিদেশী
𑜀𑜡 𑜎𑜣 𑜀𑜤 𑜎𑜣	(কা লী কু লী)	ভাৰতীয়, স্থানীয় বাসিন্দা
𑜀𑜃𑜫 𑜃𑜡 𑜉𑜢𑜂𑜫	(কান না মৌং)	দেশৰ প্ৰশাসক
𑜀𑜢𑜃𑜫 𑜉𑜢𑜂𑜫	(কিন মৌং)	দোশৰ শাসক
𑜀𑜢𑜂𑜫	(কিঞ্)	যুদ্ধ
𑜀𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜧 𑜉𑜢𑜂𑜫	(কিন ছাউ মৌং)	দেশ ৰখীয়া
𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜉𑜢𑜂𑜫	(কুন কান মৌং)	বিধায়ক
𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜁𑜤 𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜈𑜦𑜂𑜫	(কুন খু কুন বেং)	নাগৰিক
𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜄𑜂𑜫 𑜎𑜩	(কুন তাং লাই)	জনগন
𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜆𑜡 𑜆𑜩 𑜉𑜢𑜂𑜫	(কুন পা পাই মৌং)	ভগনীয়া, প্ৰব্ৰজক
𑜁𑜄𑜫	(খাত)	নিৰ্যাতন
𑜄𑜡	(তা)	প্ৰত্যাহ্বান
𑜆𑜩 𑜒𑜢𑜀𑜫	(পাই ইক)	সাধাৰণ প্ৰজা
𑜁𑜤𑜃𑜫 𑜉𑜢𑜂𑜫	(খুন মৌং)	ৰাজ্যপাল
𑜁𑜤𑜃𑜫 𑜑𑜡 𑜁𑜪 𑜎𑜤𑜂𑜫	(খুন হ খাম লুং)	সম্ৰাট
𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜌𑜢𑜃𑜫 𑜉𑜢𑜂𑜫	(কুন থীন মৌং)	ভূমি পুত্ৰ
𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜉𑜢𑜂𑜫	(কন মৌং)	দেশৰ নেতা
𑜁𑜡 𑜉𑜢𑜂𑜫	(খা মৌং)	পৰাধীন দেশ
𑜄𑜆𑜫 𑜓𑜧 𑜉𑜢𑜂𑜫	(তাপ ডাও মৌং)	দেশৰ প্ৰধান সৈন্যবাহিনী
𑜄𑜆𑜫 𑜎𑜤𑜀𑜫 𑜇𑜢𑜃𑜫	(তাপ লুক ফীন)	বিদ্ৰোহী সেনাদল
𑜄𑜆𑜫 𑜋𑜢𑜂𑜫	(তাপ ছীং)	ৰাজ দণ্ড
𑜎𑜢𑜂𑜫 𑜎𑜢𑜂𑜫	(লৌং লৌং)	ৰাজকীয় কাল

𑜎𑜤𑜃𑜫 𑜎𑜤𑜀𑜫 𑜎𑜤𑜃𑜫 𑜎𑜩 𑜁𑜤 𑜄𑜡

পাঠ- ১৭ঃ
[illegible] 17

[illegible] নদীৰ নাম

[illegible]	(খে নাম)	নদী
[illegible]	(খে নাম য়িন)	চেঁচা নৈ
[illegible]	(খে নাম ডাও ফী)	ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদ
[illegible]	(খে নাম খুন)	দিচাং নৈ
[illegible]	(খে নাম হয় খে)	শামুকজান নৈ
[illegible]	(খে নাম মা মাও)	ঝইলী নৈ
[illegible]	(খে নাম দেং)	নামদাং নৈ
[illegible]	(খে নাম খুন)	দিলিহী নৈ
[illegible]	(খে নাম বক)	বেকী নদী
[illegible]	(খে নাম তী তা নাম)	সোনকালে বান কমা সুচল নদী
[illegible]	(খে নাম তীমা)	ধনশিৰী নৈ
[illegible]	(খে নাম তী লাও)	লুইত নৈ
[illegible]	(খে নাম কিও)	ইৰাৱদী নৈ
[illegible]	(খে নাম ছাউ)	দিখৌ নৈ

[illegible]

পাঠ- ১৮ ঃ
𑜎𑜢𑜀𑜫 18

টাই আহোম ভাষাত ব্যৱহৃত কিছুমান যোজক শব্দঃ-

1.	𑜑𑜢𑜄𑜫 𑜉𑜤𑜃𑜫 𑜑𑜢𑜄𑜫 𑜁𑜤𑜃𑜫	হিত-মুন হিত খুন	ৰং ধেমালী কৰা।
2.	𑜍𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫 𑜆𑜂𑜫 𑜀𑜃𑜫	ৰং কান পং কান	আলেচেনা বিলোচনা কৰা।
3.	𑜀𑜤 𑜉𑜧 𑜀𑜤 𑜈𑜃𑜫	কু মৌ কু বান	সদায়।
4.	𑜇𑜩 𑜉𑜨𑜂𑜫 𑜇𑜩 𑜈𑜃𑜫	ফাই মৌং ফাই বান	দেশ ভ্ৰমণ কৰা।
5.	𑜎𑜧 𑜈𑜣𑜃𑜫 𑜎𑜧 𑜁𑜪	লাউ ঙীন লাউ খাম	সোণ ৰূপ দান কৰা।
6.	𑜋𑜦 𑜉𑜧 𑜋𑜦 𑜈𑜃𑜫	চে মৌ চে বান	পৃথিৱী।
7.	𑜋𑜦 𑜎𑜤𑜂𑜫 𑜋𑜦 𑜁𑜪	চে লুং চে খাম	ৰাজধানী
8.	𑜋𑜤𑜃𑜫 𑜎𑜢𑜀𑜫 𑜋𑜤𑜃𑜫 𑜎𑜩	ছুন লিক ছুন লাই	শিক্ষা
9.	𑜋𑜦 𑜎𑜤𑜂𑜫 𑜋𑜦 𑜈𑜃𑜫	ফে লুং ফে বান	জ্যোতিষ শাস্ত্ৰ।
10.	𑜃 𑜀𑜃𑜫 𑜇𑜃𑜫 𑜀𑜃𑜫	না কান ফান কান	দন্দ হাই কৰা ।
11.	𑜋𑜧 𑜆𑜢𑜃𑜫 𑜋𑜧	চাও পিন চাও	স্বৰ্গদেউ।
12.	𑜉𑜦 𑜋𑜤𑜃𑜫 𑜉𑜦 𑜁𑜪	মে ছুন মে খাম	সাধু
13.	𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜎𑜤 𑜀𑜤𑜃𑜫 𑜄𑜃𑜫	কুন লু কুন তান	দাতা
14.	𑜉𑜨 𑜎𑜢𑜀𑜫 𑜉𑜨 𑜎𑜩	ম-লিক ম-লাই	পণ্ডিত

15.	[illegible]	টাং বান টাং খাম	দিনে-ৰাতিয়ে।
16.	[illegible]	চয়-কুম চয়-খীন	কটা-কটি যুদ্ধ কৰা।
17.	[illegible]	টাং বুক টাং নাম	পথে-পানীয়ে।
18.	[illegible]	জে ৰাই বে নাই	শুকাই খীনাই যোৱা
19.	[illegible]	চেম ৰূ চেম তিন	মূৰৰ পৰা ভৰিলৈকে।
20.	[illegible]	ৰাক কান পিং কান	মৰম কৰা।
21.	[illegible]	ৰুম প' ৰুম মে	সহোদৰ।
22.	[illegible]	লূ ছী পূ ছী	।
23.	[illegible]	লূ ছী পূ ছী	।
24.	[illegible]	লূ ছী পূ ছী	।
25.	[illegible]	কুন বুন কুন খান	।
26.	[illegible]	কা জয় কা জিম	কম বস্তুৰে বজাৰ কৰা।
27.	[illegible]	খাই প খাই পী	সস্তাত বিক্ৰী কৰা।
28.	[illegible]	খং তে খং বা	অতি সুন্দৰ।
29.	[illegible]	তী জাউ তী কয়	অন্ত।
30.	[illegible]	পান কাট পান জিন	ক্ষমা কৰা।

[illegible]

টোকা